DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE HYSTERIA:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

JOANNES CALDWELL,

HIBERNICUS,

Soc. Chir.-Med. Sod. Hon. et annis 1779-80 Praeſ. Ann.

14 DEC 16

———Varium et mutabile ſemper
Foemina. *Virgilius.*

Adeo perpetua haec ſit microcoſmica lex, in pathologicis ſtudioſe imprimis obſervanda, quod ſpaſmus relinquat atoniam, et atonia viciſſim ſpaſmis ingignendis velificetur. *Hoffmannus.*

Ad diem 24. Junii, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXX.

Gift.

Viro generoſo, egregio,

GULIELMO CUNYNGHAM

DE SPRINGHILL,

In Comitatu Derrienſi,

ARMIGERO,

In curia Hibernica Senatori integerrimo;

Cujus conſilio amiciſſimo,

Studio theologiae,

Poſt operam diu impenſam,

Poſthabito,

Arti Apollinari animum appulit;

Indole probiſſima, et humaniſſima,

Moribus ſuaviſſimis, et urbaniſſimis,

Virtute eximia et ſingulari ornato,

Inſigni, ſpectato, praeclaro;

Patrono ſuo magno,

Summa cum veneratione ſemper ſuſpiciendo,

Diligendo, honorando;

Ob

Ob inſignem voluntatem,

Amicitiam in rebus laetis et adverſis,

Intemeratam,

Et plurima, fere innumera, beneficia,

A parente ſuo illuſtri, ſeipſoque,

In auctoris patrem ſuoſque,

Largiter collata;

Verbis ſolis, heu! repenſa;

Quorum, quamdiu vivere dabitur,

Memori pectori haerebit,

Grata omnium recordatio;

Haſce ſtudiorum primitias,

Exiguum, ſed publicum,

Exiſtimationis ſincerae, et obſervantiae ſummae,

Teſtimonium,

Necnon animi grati et devincti,

Monumentum,

Sacras eſſe voluit

JOANNES CALDWELL.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HYSTERIA.

PROOEMIUM.

CONSIDERATA mecum magna ac funeſta morborum copia, quae ſanitati generis humani quotidie inſidias parat, eamque non raro deſtruit, incertum reddidit animum, quemnam potiſſimum eorum thematis loco explicandum mihi ſeligerem. Opportune autem venit mihi in mentem, nullam morborum claſſem eſſe quae majore ferocitate, ac magis horrendis viſu ſymptomatis, mortales excruciat; de qua auctorum celeberrimorum opera adeo manca, indigeſta, et diſtorta ſunt; et ergo quae majorem fructum libris devoto promittit, quam illam cui titulo eſt Neuroſes.

Ex

Ex hac claſſe vix ulla ſpecies tam contumax et horrifica eſt, quam Hyſteria; et certe omnium haec longe frequentiſſime corpora humana affligit. Si his rebus addantur aegrotantium plerumque, foeminini ſaltem ſexus, ſuperior dignitas, ſenſilitas exquiſita, cum ingenio alacri et ſagace illius partis ſexus, hujus morbi ſaevitiae maxime opportunae; aetas juvenilis, et mutati mirifice animi conditio perdita; cauſa, cur hanc ſpeciem omnibus aliis praeponerem, ſtatim apparebit.

Inter veteres opinio, foeminis proprium hyſteriam morbum eſſe, invaluit. A medicis vero in arte ſua celeberrimis, viros hocce morbo laborantes ſe vidiſſe aſſeverantibus, haec obſervatio e ſcholis prorſus eliminata fuit.

Viris tam magnis contradicendi nullo pruritu impulſus, ſed veri inveſtigandi ardore incitatus, exoletam hypotheſin quodammodo recoquere, inter alia, in hoc tentamine audebo; et hoc in loco pauca argumenta, huc inſervientia, dabo.

1. Medici, qui hyſteriam viros affligere viderunt, perpauci numero ſunt; et, poſt longam vitam in arte Apollinari multum et late verſatam, vix duo iſtiuſmodi exempla aliquis noverit.

2. Qui malum viros occupare nunquam viderunt, fere innumeri ſunt.

3. Cauſae hyſteriae excitantes, tam inter viros quam foeminas, multo frequentius nuper locum habent, et multo diutius durant; ſexum tamen foemini-

num ſolum graviores effectus illo modo paſſum fuiſſe, inter omnes convenit.

4. Hyſteriam, ſenſibus internis et externis integris, cum convulſionibus leniſſimis, quam epilepſiam ſenſibus prorſus abolitis, cum convulſionibus vehementiſſimis, ſimulare, multo facilius eſſe apparet: Hanc tamen multos cum ſucceſſu imitari, quotidiana experientia docet *. Ex omnibus, cauſa proxima connexis, aequus et eruditus lector utramque ſententiam, velut in trutina poſitam, libret; et quod probabilius apparet, exinde concludat.

Opuſculum ſequens, die ſolenniter conſtituto, examini ſubjiciendum, ſumma qua poteram diligentia, variis aliis ſtudiis haud negligendis occupatus, conficere, et ordine, uſui quam maxime accommodato, conatus ſum tradere.

SIGNA MORBI.

Hic graviſſimus et admirandus affectus plurima comprehendit ſymptomata, quae varias in diverſis corporibus formas induunt; nec unquam fortaſſe caterva ſymptomatum depingenda, in eodem corpore, ſimul et ſemel obſervatur.

PRÆNUN-

* De Haen, Sauvag. &c.

PRÆNUNCIA SYMPTOMATA.

Foeminae per intervalla, e levi vel nulla manifeſta cauſa, moeſtae, cogitatione defixae, ſolitudinis amantes, et anxiae, ex improviſo evadunt; de laſſitudine, et imbecillitate conqueruntur; taedio habent omnia, vixque ulla re delectantur. Pallor faciei languidus, et aſpectus triſtis, oſcitationes et pandiculationes aegrotantium a ſpectatoribus percipiuntur. Vigiliae, animi perturbationes, cogitationum aeſtus et fluctuatio, moleſtiſſima animi incertitudo, rei cujuſque formido et ſuſpicio, et e minimo rei inopinatae ſuperventu trepidatio invadunt. Tandem de cordis palpitatione, cum inſigni ejuſdem oppreſſione, laborantes queri ſolent. Agitationes convulſivae fugaces, cum formicationis, vel aurae, modo frigidae, modo calidae, ſenſu; cordis et arteriarum pulſationibus plerumque longe celeriores, aliquando multo rariores; varias corporis partes exiguas, mox abdomen, mox pectus, mox artus, vel caput, praecipue oculos, vehementibus vibrationibus, dolore vacuis, occupant. In capite dolores atrociſſimi et moleſtiſſimi ſentiuntur; aliquibus totum caput dolet; quibuſdam dimidiatum; aliis dolor atrox eſt, exiguam capitis partem occupans, aliquando lancinans, cui nomen Clavus Hyſtericus dari ſolet: Nonnullis circa oculos dolor imprimis percipitur, ex ſua ſede quaſi erupturos. Pro dolore plerumque ſenſus frigoris, vel ponderis gravantis, multum urget; ſed, ſubitaneo ardoris ſenſu, caput nonnullis per-

perfunditur, cum vertigine, viſu obnubilo, tinnituque aurium vario. Hi dolores, certis interdum periodis, praeſertim mane, affligunt. Oculis, quaſi muſcarum volitantium, colorum, ſcintillarum, nebularumve, vel aliarum rerum ſimulacra, obverſantur, multiſque levis lachrymarum fluxus moleſtus eſt.

Incubo, ſomnis turbulentis, et inſomniis terrificis, excruciantur aegrae, vel noctes inſomnes, cum crebra corporis agitatione, ducunt; vel trepidae exiliunt e ſomno, ſi forte obrepere incipiat. Irritationis et ardoris ſenſus in organis urinae, cum mingendi deſiderio immodico, urinae limpidae copia profuſa erumpente, invadit. Saliva copioſior fluit, et ſudores nocturni, praecipue matutini, contingunt. Citius, ſeriuſve, morbo poteſtatibus nocentibus aucto, haec ſymptomata ingraveſcunt; ſed interdum inopinanter, poteſtate nocente fortiori adhibita, morbi paroxyſmus incidit.

PAROXYSMI SYMPTOMATA.

Symptomata ſupradicta, paroxyſmo jam ingruente, omnia incrementum ſumunt. Pulſus debilior, minor, frequentior micat. Reſpiratio brevis, crebra, et plurimum impedita evadit. In ventre murmura, et varii ſonitus audiuntur. In pleriſque quaſi globi cujuſdam motus in abdomine, praecipue ex hypochondrio ſiniſtro ſe volventis, ad ventriculum et fauces aſcendentis,

ibique ſtrangulantis, percipitur. Cum globus ad ventriculum pervenerit, ſaepe nauſea, vomendi niſus, rarius vomitus, excitantur.

Huc illuc in gyros, variaſque flexiones coactus, corporis truncus vehementer detorquetur. Convulſiones univerſales raro contingunt: Plerumque ſine membrorum contractione, in ventre inferiori, ventriculo, thorace, faucibus, et capite; ſcilicet in eorum aliquo, aut ſucceſſive in omnibus, paroxyſmi tragoedia peragitur. Alterutram manum ſubinde ad fauces et pectus aegrotae adducunt, iterumque retrahunt, et has partes immodice premunt, vel tundunt.

Singultus peculiaris ſonorus, gallinae cantui quadantenus, quibuſdam judicibus, ſimilis, ſaepe exauditur. Umbilicus haud raro intro retrahitur, et dentes ſtridere percipiuntur. Spiritus brevis, et maxime difficilis ducitur. Vox perit. Arteriarum pulſationes vix ſentiuntur. Ejulatio, neque metu, neque hortatu, neque aliis artibus compeſcenda, ſaepe accidere ſolet. Multae lachrymantur; aliae contra in riſus immodicos ſolvuntur; aliae, ſed raro, utrumque viciſſim faciunt. Oculi plerumque clauduntur. Pleriſque alvus aſtricta eſt; flatus coercentur: Et ſaepiſſime fiſtulae tenuiſſimae, qua clyſter infunditur, ani ſphincter introitum non praebet. Paroxyſmo remittente et abeunte, pulſus fortior, mollior, et tardior redditur. Facies explicatior, et rubicundior fit. Vox reſtituitur.

Tunc

Tunc fabulas abſurdas deliraque quaedam loquuntur Foeminae, niſi delirio correptae, quae dicuntur audiunt, et eorum, poſt paroxyſmum, etiam recordantur *. Flatuum ingens proventus, ſurſum per os emiſſus, vel deorſum per inferiora erumpens, multum levat, et non raro malo remittente occurrit.

Symptomata omnia, inſtante menſium fluxu, praecipue infeſtant, aut augentur. Poſt aliquod tempus paroxyſmus ceſſat, et tunc aegrota de capitis dolore, languore, et laſſitudine queritur. Paroxyſmi nunc crebrius, nunc rarius invadunt, nunc brevius, nunc diutius durant.

Per intervalla, in tempore paroxyſmis libero, praeſertim a ſumpto cibo, ventriculus, necnon totus inferior venter, praecipue hypochondrium ſiniſtrum, magnopere inflantur; et tota ſymptomatum dyſpepſiae caterva, per anorexiam, nauſeam, vomitum, flatum, ructum aquoſum vel acidum, ruminationem, borborygmos, cardialgiam, gaſtrodyniam, tormina, et alvum plerumque

* Ad impreſſiones rerum percipiendas, requiritur animi attentio, vel ſaltem tranquilitas. In irae paroxyſmo enim multi vulnus non ſentiunt, niſi defervefcente pathemate, aut cruore conſpecto. In ſummo terrore, uſitata non audiunt perterriti: "Ad ideas quoque in "memoriam revocandas, requiritur poſt perceptionem animi conſi- "deratio, quae morem utilem, corpora externa manibus volvendi, "vel oculis undique luſtrandi, refert †." Hinc quaedam interdum hyſtericis ignota videantur.

† Prof. celeberr. Reid, Prael. pneumatol.

plerumque aſtrictam, rarius ſolutam indicata, ſaepe apparet †.

De dolore lateris, ſaepius ſiniſtri, thoracis partem aliquando occupante, foeminae multum conqueruntur. Dolores vagi oriuntur, et ultro citroque excruciantes tranſcurrunt : Sed interdum thoracem, ad ſcapulam alterutram et cervicem extendentes, miſere fixi occupant. In faucibus, et thorace etiam, ſaepenumero magna anguſtia ſentitur ; hauriendi poteſtatem moleſtam, reſpirationem difficilem, et ad motum quemvis laborioſam, faciens ; vel, ſi antea difficultas ſpirandi adfuiſſet, eandem magnopere augens ; etiam in nonnullis paroxyſmi aſthmaticis quodammodo ſimiles ingruunt. Facies rubore fugaci, aliaeque partes ardore ſubito excitato perfunduntur. Palpitationes cordis, praeſertim nocturnae, dyſpnoea, capitis dolor, vertigo interdum ad vacillationem crurum aucta, ſubinde vehementer invadunt. Animus magis anxietudini melancholicae deditus obſervatur ; neque adeo varius, neque tot felicibus lucidiſque intervallis fruitur, ac plures ſcriptores depingunt ; plerumque valde demiſſus eſt ; et aegrae, multis lethiferis, quibus revera immunes ſunt, morbis, ſe credunt laborare. Exſpes, a levi cauſa iracundus, vel moroſus animus eſt. Tuſſicula ſicca, cum ſuſpiriis altis, ſaepe moleſta, et diuturna eſt. In vicinitate aortae deſcendentis, circa regionem umbilicalem, in hypochondriis, et aliis corporis partibus, pulſationem inſignem, cordis palpitationem

† Nullus inter hyſteriam et dyſpepſiam nexus neceſſarius eſt ; illuſtriſſ. Cullen Praelect.

tionem aemulantem, aegrotae ſentiunt; et hunc motum medicus, manu admota, plane percipit. Ægrotantes, prae inſigni cruciatu, dies et noctes pleraſque inſomnes degunt. Animi incertae et impatientes multos conſulunt medicos, quos querelis, ſanitatis recuperandae deſperatione, remediorum inani *ſucceſſu* diſcruciant; varias tamen aſſidue appetunt medicinas. Amorem effraenum vitae et voluptatum, minimorum incommodorum intolerantiam, et exaggerationem imaginariam, cum ſumma animi ſenſilitate, et irritabilitate, quaſi comites, hic morbus habet. Calorem generandi poteſtas, perſpiratioque Sanctoriana, multum diminuuntur. Menſes, ſi ſtabiliti fuerint, tandem plerumque ſuppreſſi fiunt; interdum immodice fluunt; et, in alterutra conditione, fluor albus raro abeſt. Ægrotae emaciatae aliquando, earumque caro flaccida, cutis lurida, oculi triſtes, et admodum humidi, et ſpiritus foetidus, evadunt. Faciei rubore fugaci, aliarum partium calore vago, et ſymptomatis febris, praeſertim poſt cibum ſtimulantem ſumptum, vel per noctem, in qua ſudor in partibus ſuperioribus occurrit, hyſtericae correptae ſunt. Malum inveteratum, morbum ſymptomaticum lethalem in ſodalitium trahit: Et ictero, tympanitide, aſcitide, quin et epilepſia, vel apoplexia, mortem cum fide indicat.

Hyſteriae obnoxiae ſunt foeminae cujuſque aetatis, conditionis, et temperamenti, ſive ſimplicis, ſive compoſiti, niſi melancholici proprie dicti; divites, pauperes, virgines, nuptae, et viduae. Sed foeminis

ſumma

ſumma animi ſenſilitate, et ingenio acutiori praeditis, ab anno aetatis decimo quinto ad triceſimum quintum, virginibus viro maturis, viduis junioribus vegetis, foeminis conjugatis, ſine prole tamen viventibus, et urbanis multo magis, quam ruſticis, praecipue infeſta eſt. Viragines minus ſaepe, ſed magis aſpere patiuntur.

Eſt autem huic affectui non parva ſymptomatum et aſperitatis varietas.

Foeminae non paucae multis ſymptomatis depictis correptae ſunt, ſine paroxyſmi acceſſione; et harum multis crebra deliquia ſuperveniunt. Temporis momenti ſpatio reclinantes, quietae, cum pulſu diminuto, tardiori, obſcuro, ſed qui ſemper percipi poſſit †; voce perdita, oculis clauſis, corpore, praecipue partibus extremis, frigido; ſine ſenſu, motu, vel reſpiratione manifeſta, niſi candela accenſa, ori applicata, aliiſve artibus detecta ‡; quaſi ſyncope correptae, aut mortuae, plerumque a quinque ad quindecim minuta jacent §. Quaedam ſepulturae, pro mortuis habitae, deſtinatae fuerunt, quae tamen poſtea revixerunt ¶. Acceſſione remittente, inteſtina obmurmurant; oculi attolluntur; genae rubore ſuffunduntur; actiones animales reſtituuntur; corpus incaleſcit; aegraeque ſuſpiriis profundis emiſſis, ad ſe redeunt.

† Viri egregii Whyttii opera.
‡ Ibid.
§ Ibid.
¶ Hoffman. Alex. Bened. et Ambr. Par. in Sennert. operibus.

deunt. Colica, dyſuria, iſchuria, doloribus renum et veſicae, quaſi ex calculo progredientibus †, haud raro excruciantur.

In regulae congruentem, et anomalam, natura duce, hyſteria diſtingui poteſt.

Cum paroxyſmus, ſupra depicto ſimilis, occurrit, regulae congruens dicatur. Si vero multa ſymptomata enumerata, ſine paroxyſmo, in foemina mobilitate morbida praedita obſerventur, praeſertim ſi ſyncope, qualis depicta, ſaepe diſcruciet; malo hyſterico anomalo, proprie, ut mihi videtur, aegram affici affirmari poſſit.

DEFINITIO MORBI.

Nuſquam fortaſſe in noſologia methodica, egregii Culleni ſolertia propria, et praeſtantia uſitata, majore ſplendore effulſerunt, quam in hyſteriae definitione reformata. Tamen liceat mihi celeberrimi viri verbis, paululum mutatis, uti.

DEFINITIO HYSTERIÆ REGULÆ CONGRUENTIS.

Ventris murmura, urinae lympidae copia profuſa, cordis palpitationes, animus, nec ſponte, varius et muta-

† Virorum praeclarorum, Homii Principia, Gregorii Praelect. clin.

mutabilis ; ſenſus globi in abdomine ſe volventis, ad ventriculum et fauces aſcendentis, ibique ſtrangulantis ; corporis truncus in gyros, variaſque flexiones detortus.

Animum nullius altius penetravit quam meum morbos definiendi difficultas ; ignorantia igitur, quam arduum opus foret, hyſteriam anomalam definire, non ut ſuſciperem inductus fui ; neque arrogantia, ſed neceſſitate quodammodo impulſus ; quia ſine ea, magis manca haec diſſertatio eſſet ; et quia eruditi, famam bonam jam acquiſitam ſuper talem rem committere parum cupidi, iſtiuſmodi tam arthritidis quam hyſteriae definitionem, utpote multis difficultatibus obſitam, proponere noluerunt.

Morbi, quippe qui tam mutabiles exiſtant, definitionem logicam omnino reſpuunt. Sed inter rei noſologicae incumbentes, deſcriptio brevis dicitur definitio. Si igitur hyſteria anomala dignoſci, breviter quoque quodammodo deſcribi, i. e. definiri poteſt.

DEFINITIO HYSTERIÆ ANOMALÆ.

Ventris murmura, urinae limpidae copia profuſa ; cordis palpitationes, agitationes convulſivae in variis corporis partibus exiguis ; dolor capitis, exiguum praecipue ſpatium occupans ; vertigo, tinnitus aurium, vigiliae, ſomni turbulenti, dolores vagi ; faucium, et in thorace ſenſus anguſtiae ; tuſſicula ſicca, ſingultus peculiaris ſonorus ; e minima re inopinata,

trepi-

trepidatio, ſaepe deliquii animi ſpecies, vel colica, in foemina animo vario et mutabili praedita.

Signa omnia enumerata fortaſſe raro, ſimul et ſemel, in hoc morbo multiformi expectanda; neque profecto ad morbum dignoſcendum tot neceſſaria.

CAUSÆ REMOTÆ.

Cauſae remotae hyſteriae a medicis apte diſtinguuntur in ſeminium, et poteſtates nocentes. E quibus

SEMINIUM.

1. Affectui hyſterico opportunae ſunt foeminae, quibus habitum corporis debilem, mollem, ſenſilem, et mobilem natura praebuit; vel vivendi ratio forſve acquiſivit. Hoc verum eſſe, filiae a matribus hyſtericis natae, a morbis acutis et debilitantibus convaleſcentes, et otio luxuque educatae, hyſteria correptae quotidie docent. Vix ullus eſt morbus, quam hyſteria magis gentilitius; radices enim agit in fibrarum habitu, quae naſcuntur ad convulſiones ſuſcipiendas diſpoſitae. Ab ipſa nativitate multae, labe haereditaria impreſſae, nihil ſenſui, aut imaginationi, fortius et vehementius oblatum tolerare poſſunt, quin ſtatim in confuſiones adigantur. Hinc hyſtericae morbi haereditatem poſteris ſaepe tradunt. Sed labes haereditaria, ſilente ſeminio in matre, vivendi ratione

tione maſcula et temperata domito, ex avia derivata fuit in neptem.

Generis nervoſi mobilitas, et omnium ſolidarum partium laxitas et debilitas, his notis ſtipantur: Pulſus debilis, parvus, et frequens eſt; et a caſu quovis inopinato, e. g. leviſſimo januae ſtrepitu, exercitatione, ſtimulantibus, multo magis quam inter vegetos, frequentia augetur. Cor ſaepe palpitat. Animus varius, et a levi cauſa vehementibus motibus agitatus; imaginatio vivida eſt. Frigoris caloriſve gradus, ſubito mutatus, multum incommodi incutit. Capilli ſolito laeviores, colore rubeſcentes, vel ſplendidiores, et tempore verno defluentes obſervantur. Cutis albida et nitida, vel, ſi jam multum debilitata fuerit aegra, coloris cinerei; caro flaccida eſt. Morbis a debilitate et irritabilitate pendentibus, menorrhagiae, diarrhoeae, multiſque ex neuroſium claſſe ſic conſtitutae, obnoxiae ſunt.

2. Hyſteriae obnoxiae etiam ſunt in arteriis plethoricae. Ex hiſtoria apparet, hyſteriam in periodo plethorica maxime graſſari; et alios morbos a mobilitate et plethora provenientes, ſcilicet aſthma et epilepſiam, omnibus notum eſt, per idem tempus infeſtare. Plethora inſignis arteriarum, niſi in corpore mobilitate praedito, vix inveniri poteſt; et ex his praecipue temperamentum ſanguineum nunc depingendum, uſque eo, quo opus utileve erit, ad diagnoſin ſtabiliendam, conſtare videtur.

TEM-

TEMPERAMENTUM SANGUINEUM.

In corporibus ad hanc normam conſtructis, partes ſolidae laxiores et molliores, vulgo humidae; capilli molles, plerumque rufi vel flavi aut albidi, obſervantur. Muſculi irritabilitate inſigni, nervi ſenſu exquiſito et mobilitate propria, praediti ſunt. Arteriae colore plerumque florido, cute molli et laevi, calore magno, corpore craſſo ac turgido, fronte lepida et laeta, amplae et plenae apparent. Pulſus frequens et mollis eſt. Secretiones et excretiones commodiſſime procedunt. Motu facili, prompto, et agili, ad omnium generum actionem corpus pollet.

Animi habitus ſecundum corporis texturae diverſitatem diverſe formatur. Mobilitati corporis in temperamento ſanguineo animi ſtatus reſpondet. Animi affectus mirum in modum vividi et excitatu faciles; levibuſque cauſis e ſpe in timorem, e moerore in gaudium, e dolore in voluptatem, perfacile tranſeuntes. Inſigni animi alacritate et laetitia ſanguineo temperamento praeditae gaudent; de futuris minime ſollicitae, ad labores neceſſarios remiſſae, et propoſiti ſaepe temere ſuſcepti parum tenaces.

Res minime accurate fere omnes perpendunt, et ideo malum de iis judicium ſaepe ferunt. A contemplationibus diuturnis ac operoſis negotiis longe alienae; ultra rerum ſuperficiem raro penetrandi cupidae; rebus frivolis, et quaecunque animos multorum

ſimul

ſimul occupent, gaudentes ; ad res ſubito oblatas tre pidae, apertae, temerae ; ad amicitiam proclives, atque celeriter ſine ſuſpicione confidentes ; integritate tamen et fidelitate interdum leviter vacuae.

Ab hoc omni prorſus re, ex diametro oppoſita, differt temperamentum melancholicum.

Temperamenta nuncupata ſimplicia, plerumque inter ſe ſunt commiſta ; ſed in omnibus malo hyſterico laborantibus, ſanguineum aliis, magis minuſve praepollet.

POTESTATES NOCENTES.

Cauſas rite inveſtigandas, aliquo ſub ordine diſponere conati ſumus, ſequenti in

TABULA.

Ex poteſtatibus nocentibus, recta in cerebrum et genus nervoſum agentibus, recenſendae ſunt,

I. Stimulantes.

1. Internae.

A. Emotiones animi excitantes.

a. Ira

b. Gaudium.

c. Amor ſpe et voluptate ſtipatus.

d, Notiones venereae.

e. Odium acre et potens.

2. Cor-

2. Corporeae.

A. Odores vehementes, ſuaveolentes, vel ingrati, generis ſtimulantis.

a. Varii.

II. Sedativae.

1. Internae.

A. Emotiones animi reprimentes.

a. Metus.

b. Moeſtitia.

c. Curae et ſolicitudines.

d. Amor exſpes.

e. Invidia.

f. Zelotypia.

2. Corporeae.

a. Opium.

b. Liquores ſpirituoſi.

c. Thea et coffea.

d. Nicotiana.

e. Venus immodica.

f. Lucubrationes.

g. Odores ſuaveolentes, vel ingrati, generis ſedantis.

aa. Varii.

h. Exercitatio cujuſvis generis immoderata.

i. Calor diuturnus.

j. Aër humidus, et effoetus.

k. Frigus, praeſertim pedibus admotum.

l. Morbi praegreſſi.

m. In-

m. Ingeſta, qualitate narcotica vacua, nocentia.
aa. Acida.
bb. Pinguia.
cc. Viſcida.
dd. Inflantia.
ee. Dura.
ff. Luxurioſa, exaeſtuantia, et opipara.
gg. Liquida nimium uſitata, praeſertim calida.
n. Ingeſta quantitate nocentia.
aa. Cibi redundantia.
bb. Defectio ejuſdem.
o. Alvus diuturne aſtricta.

E poteſtatibus nocentibus, ex eventu in cerebrum et genus nervoſum agentibus, recenſendae ſunt,

I. Stimulantes, utpote plethoram augentes.
a. Vita ſedentaria et umbratilis.
b. Diaeta lauta, et concoctu facilis.
c. Calor ſubito auctus.
d. Evacuationes ſolitae ſuppreſſae, vel neglectae.
aa. Variae.

II. Sedativae utpote humores minuentes.
a. Nimia humorum, praecipue ſanguinis, evacuatio.
aa. Morbi.
bb. Medicina.

Quoniam

Quoniam ſingulas cauſas hic enarratas fuſe explicare, ultra juſtos limites hanc diſſertationem longe produceret; pauca tantum de his, ex tabula quodammodo in lucem prolatis, dicere ſufficiat.

Primum conſiderandas ſeſe offerunt animi emotiones. Ex omnibus cauſis pathemata vehementiſſime, quia ſaepe directius in animum ſenſilitatis originem agunt; et eorum poteſtatem fere immenſam, in morbis dictis nervoſis, quotidiana experientia docet: Sed in nullo malo majora incommoda, quam in hyſterico, edunt. In Valetudinario Edinburgenſi, quamlibet paroxyſmo hyſterico laborantem, aliarum oculis objectam, ſimile malum quoque in iis, quae ad morbum proclives erant, ſaepe moviſſe, longe lateque notum eſt. Praeter horrorem quoddam principium, unde oſcitantes et tuſſientes imitari ſolemus, adeſſe videtur. Animi affectus etiam, vi imaginationis vividae aggravati, per ideas aſſociandi facultatem, hyſteriam excitaſſe, nemo non compertum habet. Exempla inſignia mulieris epilepſia correptae, quoties templum ullum ingrederetur, Sauvageſius, alterius gravidae vomitu affectae, quoties ſtola quaedam conſpiceretur donec peperiſſet, Cullenus nobis tradiderunt. Praeterea animi affectus deprimentes, vitam ſedentariam umbratilem, et errores fere omnes a rebus non naturalibus dictis, morborum fere omnium ſcaturiginem nunc dierum praebere exiſtimatis † pendentes, in

† Tiſſot's introduction to the diſeaſes of people of faſhion; Brunonis Praelect.

in ſodalitium trahunt. Horum affectuum alii poteſtatibus ſtimulantibus, alii ſedativis gaudent, ut effectus ipſorum plane demonſtrant; ſed modus operandi in alterutra conditione tenebris ſpiſſis obrutus jacet; et, niſi animi natura divinitus patefacta ſit, ſemper jaceat neceſſe eſt.

Proximi notandi veniunt odores; quibus nihil externum, medicis celeberrimis atteſtantibus, potentius in hyſtericas agit. Ex his, propter effectus in homines vegetos, quidam ſtimulantes, alii ſedativi dicuntur. Horum operatio, aeque atque animi affectuum, obſcura eſt.

Aliud cauſarum agmen, opium, liquores ſpirituoſi, thea et coffea, nicotiana, venus immodica, lucubrationes, exercitatio immodica, calor diuturnus, frigus praeſertim pedibus admotum, et diaeta exaeſtuans, hic notandum eſt.

Quodlibet fere ex enumeratis, hyſteriam primo excitaſſe, et poſtea reduxiſſe, experientia multiplici comprobatum eſt.

Per obſervationes et experimenta multorum, poteſtates hujus catervae ſedativae ab omnibus fere conceduntur; ſed harum effectus, directus necne ſit, inter eruditos ambigitur. Ex effectibus ſubito editis mihi perſuaſum eſt, omnia enumerata vi ſtimulante recta pollere. Ab iiſdem obſervatio Culleniana, ſcil. collapſus incitationem ſecundum oeconomiae animalis legem ſemper ſequitur, non parum confirmatur. Nec alio caſta duceret ratio. Quoniam enim vires

ani-

animalium certos terminos habeant, poſt inſolitam, abnormem, nimiamve actionem, renixum plerumque dictum, eas exhauriri oportet.

Ad hyſteriam quoque inducendam, aërem humidum et effoetum, et liquida nimis uſitata, non parum afferre, haud paucis exiſtimatur; et maximo credo non ſine jure. Urbanis, inter multas alias, his cauſis obnoxiis, praecipue infeſtam eſſe, omnibus notum eſt. Quamvis igitur noxios quoſdam effectus in illis ferrea valetudine gaudentibus, exinde raro ſtatim apparere obſervatum ſit, in his teneriore corpore praeditis poteſtates exerunt valde notabiles. Aër humidus vi reſiliendi ad pulmones explicandos caret; neque ut ſiccus aër halitum cutis auferre poteſt. Hinc ſanguinis circuitus perturbatur. Praeterea, ſi effoetus ſit, phlogiſton e corpore exhalante abſorbere nequit; imo tali mephiti inquinatus haud parum nocere poteſt. Denique, aeque ac liquida nimis uſitata, aër humidus et effoetus corpus ſolvit, et plenitudini gignendae favet.

Proximi veniunt cibi concoctu difficiles. Hinc aëris fixi effugium et acidi generatio promoventur; unde ſedativi effectus, et ventriculi et inteſtinorum diſtentio ſequuntur.

Nec aliter explicabilis eſt alvi durities.

Ex cauſarum agmine per eventum agentium, calor ſubito auctus ſolus et poſtremus explicationem poſtulat. Sanguinem, ſuperficiem corporis appetentem, rariorem reddit calor ſubito auctus; inde in partes

internas calidas reducem, uſitatam denſitatem haud ſtatim recuperare poſſe neceſſe eſt. Pars ſanguinis altera ſic magnitudine augetur, dum ſolida rigida vix mutantur. Hinc plethora, ex qua Wintringham ſenior celebris morborum phlogiſticorum vernorum explanationem tradidit †, ſequitur. Viribus vero caloris ſtimulantibus malum plurimum exaggeratur.

CAUSA PROXIMA.

A ſymptomatum, ſeminii, poteſtatum nocentium, et rationis medendi mox tradendae contemplatione diligente, paroxyſmi regulae congruentis cauſae partem ſaltem proximae, canalis alimentarii affectum ſpaſticum cum motu antiperiſtaltico ‡ aucto, eſſe luculenter apparet. An ulla alia res conjungenda eſt? Si morbum foeminis proprium eſſe credamus, in genitalibus mulieribus cauſam neceſſe eſt quaeramus §. In omnibus enim ſexui utrique communibus, nulla cauſa adaequata, quare virorum ſtatus mobilis epilepſiam, foeminarum hyſteriam induceret, inveniri poteſt. Mulieres morbis uterinis, amenorrhoea, menorrhagia, lochiorum ſuppreſſione vel fluxu immodico, leucorrhoea laborantes, malis canalis alimentarii variis ſtatim plerumque immerſas eſſe, cuivis medicorum notum eſt. Praeterea, ex viris egregiis Culleno, Sauvageſio,

† Commentar. Noſologic.

‡ Monroi illuſtr. Praelect.

§ Vide Prooemium.

vageſio, et Aſtrucio, hyſteriam ſaepe libidinis paroxyſmum, et nymphomaniae aliquantulum alligatam, eſſe docemur. Inde conſenſum genitalia inter et canalem inteſtinum, cauſam ſpaſmum ad ſedem hyſteriae dirigendi eſſe, in promptu conjicere eſt. Sed quoniam gravidas, virgines, malis diverſis et etiam natura oppoſitis jam enumeratis afflictas, malo hyſterico obnoxias eſſe undique conceditur, ſtatum genitalium morbidum mobilitatem propriam eſſe, concludamus oportet.

Ex his omnibus, affectui ſpaſmodico motum antiperiſtalticum auctum, et genitalium muliebrium ſtatum irritabilem proprium in mobilem morbidum mutatum, adjicere liceat.

E ſignis hyſteriae anomalae rite perpenſis, cauſam ejus proximam canalis alimentarii malum ſpaſticum, vel convulſivum leviuſculum, ſurſum non aſcendens, cum genitalium ſtatu mobili jam depicto connexum eſſe, omnibus, ut ſpero, perſpicuum erit.

RATIO SYMPTOMATUM, QUATENUS FACULTAS EST.

Quidam fortaſſe, quorum in manus haec diſſertatio veniat, voces ſenſilitatem, irritabilitatem, et mobilitatem, explanatas eſſe vellent. Explicationem igitur ſequentem tradam. Senſilitas corporea animantium eſt is ſolidorum vivorum ſtatus, quo ſtimulorum externorum impreſſiones in animo percipiuntur.

Irrita-

Irritabilitas corporea animantium eſt is muſculorum ſtatus, a fabrica propria et nervorum in illis terminantium ſenſilitate pendens, quo ſtimuli vel corporei, vel ex animo provenientes, contractionem eorum ciere poſſunt. Neque huic res notabilis, ſcil. muſculorum a corpore ſemotorum actio brevis, valide objicitur. Quoniam enim actio iſta non diuturna eſt, et quoniam ſtimulus nervo, vehementiorem agitationem, quam muſculo in quo deſinit applicatus, excitat, e nervo, et non fabrica ſua ſola, muſculus contrahendi poteſtatem habet. Hinc nervorum fruſtis exciſis ſtatum brevi periturum, velut acui chalybeato magnetem, cerebrum in animalibus magis perfectis impertire, mihi abunde perſuaſum eſt.

Per mobilitatem, irritabilitas aucta, qua ſtimuli contractionem nimis celerem et facilem gignunt, et muſculos diſſitos praeter naturam in actionem ſympatheticam trahunt, intelligitur.

Tot, tamque varia, et explicatu difficilia, quae in hoc morbo occurrunt ſymptomata, perſpicue enucleare, nec viribus meis tenuibus, nec diſſertationis hujus limitibus, convenit moliri. Multorum cauſae facile elucent; aliorum craſſis tenebris obrutae jacent. De his ergo et illis catervatim pauca diſſerere, de aliis intricatis, ſed explicabilibus, fuſius dicere oportet.

Moeror, anxietas.—Harum rerum cauſarum remotarum modus operandi tenebris ſpiſſis involutus eſt. Irritabilitatem et debilitatem corporis inter et haec mala arctum nexum eſſe, ſcire ſatis eſt.

"Suffi-

"Sufficiat ſi quid fiat, intelligamus;
"Etiamſi quomodo quidque fiat, ignoremus."

Pallor, aſpectus triſtis, oſcitationes, pandiculationes.—A debilitate corporis ſtabili vel temporaria, arterias ſanguineas et genus nervoſum afficiente.

Vigiliae, animi perturbatio, formido, trepidatio.—Ab irritabili, mobili, et debili corporis et animi ſtatu.

Cordis palpitatio, et oppreſſio.—Cum metus vel alia ſimilis cauſa excitat, debilitati et irritabilitati ſpaſmus ſuperficiei, ſanguinem introrſum comprimens, fortaſſe interdum adjiciendus eſt. Sed plerumque poteſtate ſtimulante ſanguinis reditum nimis accelerante, et cor debile et irritabile viribus inefficacibus renitens obruente, vel ſedativa poteſtate vim nervoſam fere ſuſpendente, contingere nullus dubito.

Agitationes convulſivae.—A ſtatu nervorum mobili fibras muſculoſas in contractionem ciente.

Dolor capitis, clavus hyſtericus, vertigo, viſus obnubilus, tinnitus aurium, muſcarum, &c. ſimulacra.—Interdum a ventriculi ſtatu mala ſymptomatica ſunt; ſaepe vero e nervorum capitis actione anomala oriuntur.

Lachrymarum fluxus, urinae limpidae copia immodica. Haec ab actione convulſiva arteriarum relaxarum ſecretionis renalis munere fungentium proficiſcitur; ille ab arteriis lachrymas profundentibus convulſione affectis derivatur. Praeterea, ex ill. virorum Sanctorii

rii et Keili experimentis, multis aliis obſervationibus firmatis, oſtenditur, perſpiratione impedita urinam copioſiorem reddi.

Incubus, ſomnus turbulentus, ſubitus, nec ſponte, e ſomno motus vehemens.—A perceptione moleſta ventriculi flatu diſtenti, in mala ſympathetica cerebrum trahente, et ex aorta compreſſa plethoram in partibus ſuperioribus efficiente.

Irritationis et ardoris ſenſus, cum mingendi deſiderio in organis urinae—E nervorum ſtatu mobili, et muſculorum irritabilitate aucta, ſtimuli uſitati impreſſiones vehementiores incutiunt.

Salivae fluxus, ſudores nocturni.—A relaxatione generali, ob nauſeam, caloremve ſub ſtragulis coercitum, praecipue glandulas ſalivarias, corporiſve ſuperficiem afficiente.

Pulſus debilis, parvus, frequens.—Ex irritabilitate cor diſtentionem naturalem non patitur, et a debilitate ſanguis, ſaepe tenuis factus, neque ſatis valide, neque copia qua debet, expellitur.

Reſpiratio brevis, crebra, impedita.—A ventriculi diſtentione pulmones comprimente; vel ab inteſtina inter et pulmones cenſenſu; vel a perſpiratione diminuta, accumulationem plethoricam in partibus internis faciente; omnibuſve ſimul ſumptis.

Ventris murmura, globus hyſtericus.—Ab aëre extricato, in inteſtini coli flexura praecipue accumulato, et a motu antiperiſtaltico ſpaſtico ſurſum propulſo.

Con-

Convulſiones variae.—A viribus naturae medicatricibus, ex caeca neceſſitate ad ſtatum morbidum removendum renitentibus †.

Spirandi difficultas, vox ſuppreſſa, pulſus fere incompertus.—A ſpaſmo fauces occupante.

Ejulatio, lachrymatio, riſus immodicus.—Ex idioſyncraſia, vel aeque inexplicabili ſympathia.

Oculi clauduntur.—Quia vis nervoſa, neque animi imperio, neque ſtimulo corporeo, in muſculos palpebrae ſuperioris immittitur.

Alvus aſtricta—A debilitate ſolidorum, cum acidi et aëris extricati poteſtatibus ſedativis, canalis alimentarii irritabilitatem reprimentibus.

Flatus coerciti, ſphincter ani praeter naturam contractus.—A ſpaſmis variis inteſtinorum partibus defixis.

Fabula abſurda.—Fortaſſe a cerebri collapſu ‡.

Symptomata circiter menſium fluxum ingraveſcunt.—A ſenſilitate et irritabilitate, propter ſanguinis ad uterum curſum majorem, et inde vaſorum diſtentionem, auctis et alibi diffuſis. Plethoram augere ſenſilitatem, irritabilitatem, et igitur mobilitatem, e quantitate ſanguinis inſigni, ad ſenſus externos quatuor praecipuos, a corde emiſſa, et ſtatu penis erecto, abunde manifeſtum eſt.

Poſt

† Hales's Statical Eſſays. Ubi a ſtatu debili et inani, convulſiones oriri, experimentis clare demonſtratur.

‡ Vide Cullen's Phyſiology.

Poſt paroxyſmum dolor, languor, laſſitudo. A convulſionibus vires vitae exhauriuntur, non ſecus ac ab omni exercitatione immodica.

Dyſpepſiae ſigna.—Ab atonia generali, ventriculum praecipue afficiente, flatui et acido locum praebente.

Dolores vagi, faucium et thoracis anguſtia, paroxyſmi aſthmaticis ſimiles.—E vi abnormi, ſympathiae progenie, in habitu mobili, nervorum extremitates dolent. A ſpiritus vini tenuioris pauxillo, ſtatum ſanum novum morbidi loco inducente, ſyncope ingruens ſaepe ſtatim avertitur, et manuum tremor abigitur. Statum igitur nervorum facile variare apparet. Ab eadem vi anomala ſpaſmus in thorace ſubinde recurrit.

Rubor faciei fugax, ardor ſubito excitatus.—Ab actione topica arteriarum extremarum phlogiſton evolvente †. Sed perſaepe fallax caloris ſenſus eſt, et vi nervoſae abnormi tribuendus.

Vertigo ad vacillationem.—An a mobilitate, poteſtate nocente, ventriculo praecipue applicata, celeriter aucta, et inde actione nervorum anomala oritur? A paralyſi electrizatione propere convaleſcentes, ob inuſitatam agendi facilitatem, non debilitatis ſenſum, vertigine ſaepe correptos, et titubantes, vidi.

Animus demiſſus, moroſus.—Quo debilius eſt corpus, eo plerumque minus audax, et ad adverſa ſuſtinenda aptus eſt animus. Intra debilitatis limites quoſdam iracundior etiam eſt.

Tuſ-

† Praeclari Duncani Praelect.

Tuſſicula ſicca cum ſuſpiriis.—A ſanguinis, vel languide propulſi, vel a ventriculo inflato in curſu ſuo per aortam impediti, vel a perſpiratione impedita nimis abundantis et verſus interiora impulſi, in pulmonibus accumulatione; vel a ventriculum inter et pulmones conſenſu.

Pulſatio inſignis.—A debilitate et irritabilitate arteriae convelluntur, et ſenſus novus etſi levis, uſitato quamvis multo vehementiore, magis moleſtus eſt.

Amor effraenus vitae et voluptatum.—Debilitatem et irritabilitatem corporis ſimilem animi ſtatum efficere, alibi declaravimus; et indulgendo, ut alia pathemata, amor ſui creſcit.

Calorem generandi poteſtas minor, perſpiratio diminuta, menſium fluxus immodicus vel ſuppreſſus, fluor albus.—A majore minoreve irritabilitate, debilitate, et laxitate, cum ſanguinis quantitate varia.

Macies, cutis lurida, oculi triſtes, ſpiritus foetidus.—A vigiliis, ventriculi ſtatu, et atonia generali.

Icterus, tympanites, aſcites, epilepſia, apoplexia.—A ventriculi debilitate, ſanguinis circuitu languido, et cerebri collapſu, hi morbi oriuntur.

Animi ſenſilitate praeditae, ab anno aetatis decimo quinto ad triceſimum quintum, virgines viris maturae, ſine prole nuptae, viduae juniores, urbanae, ſaepius hyſteria correptae.—Propter arctum hos ſtatus inter et plethoram vel mobilitatem nexum.

Virgines aſpere patiuntur.—Convulſiones ob vigorem vehementiores ſunt. a

E Pro

Pro paroxyſmo regulae congruente ſaepe ſyncope.— Si collapſus ultra limites quoſdam procedat, vires medicatrices reniti non poſſunt.

Colica, dyſuria, iſchuria.—A canalis inteſtini et inſtrumentorum urinae irritabilitate, et inſtrumenta urinae inter et canalem alimentarium, et genitalia conſenſu.

Partes ejuſdem corporis diverſas inter ſe, et cum animo, cui domicilium praebent, conſentire, etiamſi modus operandi nos lateat, vix mirum eſt. Sed ſympathia inter animos diverſos, qua ſtatus animi varii, ab auctore ill. Smith ornate depicti †, expedite communicantur, et morbi ſimiles excitantur, vere mirabilis videtur.

DIAGNOSIS.

Si hyſteria et mala cognata diligenter perpendantur, plerumque facillime dignoſci poſſunt. Quamvis hyſteriae et hypochondriaſi ſymptomata multa interdum communia deprehenduntur, tamen plura cuivis propria inſignem teſtantur diſtinctionem. Hypochondriaſin inter et hyſteriam regulae congruentem, vix major, ni fallor, quam rabiem caninam inter et hypochondriaſin, ſimilitudo apparet; praeterea ſagacitate ill. auctoris uſitata, in ordinibus noſologiae methodicae diverſis, locos hi morbi ſortiti ſunt. Tamen con-

† Theory of moral ſentiments.

conſuetudini, hoc ſeculo ſenſum communem et omnia praegravanti, obtemperans, inanem laborem fortaſſe impenſurus ſum. In hyſteria regulae congruente convulſiones manifeſtae, in hypochondriaſi nullae occurrunt. In illa ſenſus globi ab imo ventre ad fauces aſcendentis percipitur; in hac dolor plumbeus, circa hypochondria, vere immutabilis ſentitur.

In malo hyſterico reſpiratio ad ſuffocationem uſque intercepta, cum faucium ſtrangulatione vehementi, et voce perdita obſervatur. A malo hypochondriaco haec ſymptomata ſunt longe remota. His ſuperaddi poſſunt omnes notae, quibus hyſteria anomala ab hypochondriaſi dignoſcatur.

Majoris momenti eſt hyſteriae anomalae ab hypochondriaſi diſcrimen.

Morbus muliebris, a pubertate plerumque ad tricesimum quintum aetatis annum, hyſteria infeſtat. Morbus virilis, ab anno quadrageſimo praecipue ad vitae finem, hypochondriaſis affligit. In hyſteria animi deliquium ſaepe, in hypochondriaſi vix unquam, occurrit. Hyſtericae per intervalla valetudine alacres fruuntur. Hypochondriaci immutabiles, moeſti, et anxii obſervantur. Hyſteria a dyſpepſia ſaepe, diu vexans, vacat. Hypochondriaſin malum ventriculi inſolitum quaſi nuncius ſemper praecedit et denotat. Hyſteriam ſaepe poteſtates nocentes ſtatim excitant, hypochondriaſin gradatim ſaepe iteratae inferunt. Hyſteria eas, temperamento ſanguineo jam depicto, exquiſitaque generis nervoſi ſenſilitate praeditas, invadit. Hypochondriaſis

driaſis eos, qui temperamentum melancholicum, quod ſanguineo omni prorſus re ex diametro oppoſitum eſſe ſupra demonſtravimus, nacti ſunt, excruciat. Poſtremo, calor et regimen ſtimulans, hyſtericis noxia, hypochondriacis ſalutifera ſunt; et contra, frigus, et ſine ſtimulo tonica, in hyſteria prodeſſe, a Culleno ſemper venerando in hypochondriaſi nocere comperta ſunt.

Proxima conſiderandam ſeſe offert epilepſia. Epilepſia ſecuritatem ſtabilem, extra paroxyſmum, quaſi comitem habet. Hyſteria animum deſperantem et varium ſibi adjungit. Hyſtericis animi deliquium ſaepe, epilepticis vix unquam, imminet. Illis vigiliae, dolores vagi, et tuſſicula ſicca ſaepiſſime, his perraro, contingunt. Senſibus internis et externis abolitis, et motibus convulſivis generalibus, epilepſia ſtipatur. Convulſionibus topicis, motu corporis trunci in gyros coacto, ſenſibus ſemper, niſi delirio poſt paroxyſmi tentationem ingruente, integris, hyſteria diſtinguitur. Circa os ſpumam plerumque epilepſia, nunquam hyſteria laborantes habent. Globo hyſterico aſcendenti, et ſtrangulanti, nihil ſimile in epilepſia obſervatur. Epilepſia laborantes eorum, quae circa ſe acciderint, ignarae ſunt, ſed hyſtericae, dictorum, geſtorumque, niſi delirio perſtante, bene meminerunt. In epilepſia digiti in pugnum collecti volas manuum fortiter imprimunt, et vix magna vi extendi poſſunt †; ſed in hyſteria

† Obſervatores exquiſiti Hoffmann. Stahl.

ria liberi vacillant. Signa jam enumerata, ſi mulieri antea hyſtericae aliter eveniant, malum in epilepſiam hyſtericam mutatum, luculenter, me judice, demonſtrant.

Proxima ſyncope notanda eſt.

Syncope hyſterica † a ſyncope vera differt; quia in hac pulſus penitus ceſſat, in illa languidus remanet. In ſyncope hyſterica, reſpiratio motu flocci lanae vel pennae levis ori admoti, vel halitu in ſpeculum nitidum percipitur; ſed in ſyncope vera, niſi verſus finem progrediente, nullis artibus detegitur. Syncope hyſterica plerumque longe diutius quam ſyncope vera durat, et huic ſudores frigidi, cum pallore faciei majore, proprii ſunt. Syncopen hyſtericam facile, veram vix excitant pathemata. Syncope hyſterica correptae animum varium et mutabilem, ventris plerumque murmura, urinae limpidae copiam profuſam, ſaepe globi in abdomine volventis ſenſum, cordis palpitationes, agitationes in corporis partibus exiguis convulſivas, vertiginem, aurium tinnitum, vigilias, dolores vagos, et ſaepe tuſſiculam ſiccam, patiuntur; ſyncope vera autem affectae nulla ſimilia experiuntur.

Hyſteriam et phthiſin pulmonalem inter ſimilitudo nulla fortaſſe videbitur. In hyſteria tamen ſanguinem iterum iterumque detractum, hunc ob errorem, ſe vidiſſe

† Vox impropria uſitata vix obſoleſcit.

vidiſſe ill. Prof. Gregory junior nuper bene monuit *: Quaeque ipſe ſemel atque iterum vidi. Pauca igitur de hyſteriae anomalae a phthiſi pulmonali diſcrepantia dicere liceat. In hyſteria tuſſicula ſicca et frequens, in phthiſi pulmonali tuſſis plerumque humida et rarior eſt. In hac animus ſtabilis et audax, in illa varius et depreſſus eſt. In phthiſi pulmonali dolor pectoris circumſcriptus et fixus; in hyſteria diffuſus et fugax. Acceſſiones febriles, hecticis ſimiles, in hyſteria a debilitate pendentes, minus regulae congruentes, quam in phthiſi pulmonali, inveniuntur. Hyſtericas animi affectus multum, phthiſicas paululum turbant. Hyſtericis calor nocet, phthiſicis prodeſt. Ventris murmura, urina profuſa, globi ſaepe ſenſus, agitationes in partibus exiguis convulſivae, vertigo, tinnitus aurium, dolores vagi, ſymptomata vere hyſterica, a phthiſis pulmonalis ſignis prorſus ſunt aliena.

Morbus unus, haud facile ab hyſteria anomala dignoſcendus, arthritis ſub figura anomala atonica adoriens, notandus adhuc reſtat. Arthritis ſeniores robuſta valetudine gaudentes, hyſteria juniores teneriores maxime tentat. Arthritis dyſpepſiam comitem, hyſteria nullam, ſibi vindicat.

Faucium et thoracis anguſtia, tuſſicula ſicca, globi in abdomine ſenſus, ſingultus proprius ſonorus hyſteriam indicare conſpirant. Mala hyſterica mulieres ſaepe, arthritica raro experiuntur. Poteſtatibus igitur iiſdem

* Praelect. Clin.

iiſdem nocentibus utrumque morbum excitantibus, et iiſdem fere remediis utroque morbo auſcultante, foeminis vel a parentibus arthriticis ortis, morbum incipientem pro hyſteria admittere, forſan ſapientius erit.

Hoc in loco obſervare etiam liceat, multas puellas et mulieres, ſortis praecipue melioris, varias ob cauſas, hyſteriam, more quodammodo pantomimico, adeo bene fingere, ut dolus a cognatis et medicis vix detegi poſſit. De hac re ſic loquitur auctorum apud foeminas facile princeps:

" The colick, in the ſtomach I mean, is a clean " genteel diſtemper, and by no means below women " of the firſt faſhion."

Diſcrimen hic, ex poteſtate nocente, ex aegrotae animi ſtatu et moribus, ex ludis publicis, aliiſve rebus exoptatis, et denegatis morbum aggravantibus, artibuſque ſimilibus, patefacere conandum eſt.

PROGNOSIS.

Non multum diſcriminis, niſi per alios morbos exitiales, quos in ſodalitium trahat, hyſteria alit; ſed terrorem multum incutit; et, quoniam mens ipſa, unde maximum expectandum eſt praeſidium, laboret, morbumque foveat, curationem ſaepe eludit. Quo junior hyſterica eſt, eo ſpes major; hyſteria enim impuberem adorta, haud raro circa pubertatem terminatur. Malum ante nuptias aggreſſum, ſaepe ubi parere incipit aegra, ſtatim deſinit. Mobilitas ſub aetatis incremento

to emendatur; et igitur morbus, hactenus rebellis, non raro ſine ope ceſſat. Mala hyſterica non modo curſu annorum, plethoram et mobilitatem, genitalium praecipue, minuente, ſed mutatione locorum, dietae, et vitae regiminis, ſine multa remediorum et medicorum ope, ſanata fuiſſe, crebris conſtat exemplis. Quo ſaepius malum invadit, quo vetuſtius eſt, quo graviora ſymptomata excitantur, quo reſpiratio et pulſus magis afficiuntur, quo altiores radices ſeminium fixit, quo leviores ſunt poteſtates nocentes quae paroxyſmum inferunt, quo magis imbecillis et valetudinaria hyſterica eſt, quo magis animus demiſſus, et quo paroxyſmi diutius durant, eo periculoſius et rebellius obſervatur. Hiſce autem contraria, minus periculi, et ſanationem faciliorem indicant. Morbus a mobilitate illa pendens, quae ex inanitate magis quam e plenitudine oritur, plus habet periculi. Si malum a poteſtatibus nocentibus facile evitandis, liquoribus ſcil. ſpirituoſis, thea, &c. originem trahat, facile, ſi ab aliis, amore ſine ſpe, notionibus venereis, &c. aegre admodum ſummovendis, difficile, curationem accipit. Si ſenſilitas adſit exquiſita, aetas provecta, ac ipſum malum haereditarium, et temporis diuturnitate in pertinacem habitum degeneratum, illud penitus ſanare forſan impoſſibile, levare perarduum erit.

"Naturam expellas furca licet, uſque recurret."

Judicia terminationis lethalis ſint cauta et diu perpenſa; plures enim pro deſperatis habitae convaluerunt.

runt. Talibus tamen convaleſcentibus, quod facile hyſteriam recidivam mulieres patiantur, ſolamen ſolum plerumque eſt promittendum.

Spes ſanationis in hyſteria raro penitus abjicienda; et, quando curationi non obſtat labes haereditaria, animus iners et indocilis, vel corpus morbo vel gravibus annis confectum, re familiari idoneorum remediorum facultatem praebente, morbum aſſiduitate et tolerantia in regimine appoſito profligari, plerumque, ut videtur, cum fide promittendum eſt.

CONSILIA MEDENDI*.

Nunc ad ultimam hujuſce opuſculi partem, ſcilicet hyſteriam curandi rationem, perventum eſt. Conſilia huic aptiſſime accommodata in quatuor ſequentia ſeſe reſolvunt.

1. Seminii et poteſtatum nocentium effectus noxios praecipuos praevertere, vel modicos reddere.
2. Poteſtates nocentes evitare, praevenire, ſummovere, vel corrigere.
3. Seminium diminuere, vel penitus amandare.
4. Symptomata quaedam morbum augentia, vel curationem impedientia, mitigare vel amovere.

* De hyſteria ſymptomatica nihil dicere volo. Sed morbus diu ſymptomaticus, primario tandem amoto, ex conſuetudine, aliiſve cauſis, idiopathicus manere poteſt. Tales igitur in hoc loco conſiderare neceſſe eſt.

Ab hyſteriae cauſis earumque effectibus rite perpenſis, haec curandi conſilia, ni fallor, dilucide oriuntur. De primo:

Ex cauſis hyſteriae, haec mala notabilia, paroxyſmus regulae congruens, ſyncope hyſterica, et colica ſymptomatica ſequuntur. Ad conſilium igitur hoc implendum, imprimis utilia ſunt antiſpaſmodica †, et ſtimulantia. Si ſymptomata praenuncia paroxyſmi regulae congruentis ſyncopes vel colicae ſentiantur, utilitas ſtabilita his malis obviam eundi, aeque ac dolor et moleſtia, idem facere clare et potenter jubent. Augentur enim talibus malis ſolidorum atonia et mobilitas; unde et ex conſuetudinis pertinacis poteſtate, recurſus frequentiores vel rebelliores evadunt. Si hyſteriae regulae congruentis ſit ſpecies fauſta, ſcil. ex mobilitate ſtatu plethorico ſtimulata, ſanguinis detractio indicata videretur. Detractio ſanguinis fluidorum quantitatem rapide minuit, tenſionem et aequilibrium vaſorum celeriter mutat, et igitur, opportune ſi facta fuerit, omnibus antiſpaſmodicis plane palmam praeripit. Praeterea, antiſpaſmodica, poſtea forſan praeſcribenda, tutiora reddit et efficaciora, ſublato ſcilicet inſigni ſtimulo.

Sed hoc remedium vix unquam iterari debet; quia corpus laxando, id plenitudini reddit magis obnoxium ‡. Per intervalla ergo exercitatione aucta, et victu

† Per hoc vocabulum potentiora antiſpaſmodica, ſedativa nuncupata, etiam intelliguntur.

‡ Cullen's Firſt Lines, &c.

victu parco, ſtatus plethoricus potius tollendus. Si mobilitas a plethora vacet, praecipue ſi ex inanitate pendeat, ſanguinis detractio ſumme perniciofa eſt.

Acceſſionem ingruentem ſaepe avertunt, felici cum eventu, antiſpaſmodica.

Inter haec ſpiritus aethereus vitriolicus, opium, hyoſcyamus, moſchus, camphora, aſafoetida, alkali volatile, cicuta, electricitas, rhododendron chryſanthum, valeriana ſilveſtris, animi affectus, ſemicupium, pediluvium, maniluvium, et fotus, optima videntur. De his, ſigillatim ſumptis, jam proxime pauca dicenda ſunt.

Spiritus aethereus vitriolicus.—Pro remedio palmario in morbis convulſivis ſpiritus aethereus jure habetur ; et vires ejus antiſpaſmodicae indies magis enitere videntur. Haud raro aura epileptica, paroxyſmum appropinquantem demonſtrante, progredi adhibitus vetat. In malo hyſterico feliciores etiam eventus, quam in epileptico, edit. Laus liquoris anodyni mineralis Hoffmanni, quatenus veritati conſona, huic remedio debetur. Liquor enim anodynus, nihil niſi ſpiritus aethereus in ſpiritu vinoſo diffuſus, fuiſſe videtur †. E vi ſtimulante, narcotica fortaſſe vacua, atonia nulla, qualis ex opio aliiſque, relinquitur. Spiritus hujus uſus externus, in doloribus abigendis, a pleriſque laudatur ; et vomitum et ſingultum, ſymptomata clare convulſiva, ab eo ventriculi regioni applicato,

† Cullen's Materia Medica.

cato, brevi et feliciter, quaſi carmine amoveri, quo non obſervantior alter Duncan teſtatur †.

Opium—In uſum a pleriſque opium frequenter advocatur, et revera effectibus non ſine praeſtantiſſimis. Cura tamen opus eſt maxima, ne uſu perfrequenti atonia et ſenſilitas augeantur. Inter poteſtates nocentes enumeratum opium, noxa paroxyſmo minus pernicioſa habendum ſit.

Hyoſcyamus.—Hic pari ac opium ratione agere videtur. Sedativa haud aſpernanda vi potitur; et celebri Duncan extractum adminiſtrante, rarius quam opium caput turbare obſervabatur ‡. Praeterea, in hyſteria, poteſtate potius laxante gaudens, opio iterato longe utilior apparet. Auctor vere gravis Whyttius, ſe ejus extractum cum fructu adminiſtraſſe aſſeverat.

Moſchus,—Vires forſan omnium efficaciſſimas poſſidet purus et genuinus moſchus; ſed ſumma cum difficultate talis comparatur, et nimio pretio, et ideo nunc raro praeſcribitur.

Camphora—De virtutibus camphorae antiſpaſmodicis maximis, ab ill. Hope, artis Apollinaris exercitatione ſagace publica, pervulgatis et ſtabilitis, inter multos convenit. Effectus autem ejus admodum incerti cognoſcuntur, neque ſemper periculo carent; quippe qui a parva quantitate interdum vehementiſſimi, a largiore aliquando parvi omnino, obſervantur. Vires ſedati-

tivas

† Praelect. de aegrot. chron.

‡ Ibid.

tivas fortes et utiles maniaci ſaepe experti ſunt; et perpauca remedia corporum ſtatus diverſos melius demonſtrant.

Aſafoetida.—In locum aliorum gummi foetentium, non abſque gravi cauſa, aſafoetida ſuffecta eſt.

Poteſtates ejus ſalutiferas quotidianus in ſpaſmis inteſtinorum uſus docet. In hyſteria perutilis eſt; flatus expulſioni favet, diſtentionem exinde prohibet, alvum leniter ſolvit, et ſaepe iterata damnum corpori vix infert.

Alkali volatile.—Eodem fere modo alkali volatile optimos edit effectus. Sed, acido ſaepe irritanti obviam eundo, vires celeriter exhauriuntur, et haud facile quantitas ejus ſatis larga tuto exhibetur.

Cicuta.—Velut opium ſenſilitatem minuit, animum exhilarat, et effectus alios narcoticos edit. Has vires poſſidens, cur in hyſteria neglecta ſit, vix ratio danda eſt. Inſuper, poteſtatibus tonicis valde aeſtimandis gaudere exiſtimavit vir clarus Clerk †, et idem adhuc docet ſagax Hope ‡. In pertuſſi ſaepe, rheumatiſmi ſtatu irritabili nuper, felices effectus in medium prodidit §. Ex omnibus ſimul ſumptis, quare neque ad paroxyſmum praevertendum, neque tollendum ſeminium, in uſu publico, quatenus ſcio, adhibita fuerit, non parum mirum eſt.

Elec-

† Vide Phyſ. Eſſays, de arthritide anomala imperfecta.

‡ Praelect. Botan.

§ Praeclarorum virorum Homii et Duncani Praelect.; Butter on Kinkcough.

Electricitas.—In hyſteria ignis electrici uſum multi mirabuntur, et fateor non ſine gravi cauſa. Quicunque vero celebris Duncani aſſeverationem, ſcilicet, electricitatem haud minus efficacem exiſtere, ad ſenſum nimium et morbidum minuendum, quam ad reſtaurandum debitum ſenſum corpori praeter naturam torpenti, audiverit *, et uſu fauſto publico ſaepe repetito ſtabilitam, teſtis oculatus viderit † ; potius cur in hyſteria raro electricitas applicata fuerit, mirum exiſtimaverit. In tetano et triſmo, ſpaſmos ſolvendi vires efficaces electricitas, Doctoribus Watſon et Spry adminiſtrantibus, exeruit.

Ferguſon praeclarus gaſtrodyniam per ſuccuſſus electricos ſuſtulit ‡. De Haen eruditus choream St. Viti, morbum convulſivum a debilitate pendentem, electricitate ſaepe curavit § ; et hoc anno celebris Home, iſtiuſmodi exemplum unum, eodem remedio, quaſi principe profligavit ‖. Lindhoult epilepſiam igne electrico amovebat ¶. Illuſt. Hope morbos convulſivos, atque hyſteriam ipſam, electricitate haud raro olim conſopiebat ††. Forſan igitur uſus ejus in valetudinario Edinburgenſi, ob rotae electricae ſaepe fractae incommoda, omiſſus fuit. Machinae ad valetudinarium pertinentis ſtatui imperfecto, vel ſimili cauſae fortaſſe,

* Praelect. de mult. aegrot. chron. et Caſes and obſervations, &c.

† Ibid.

‡ Introduction.

§ Ratio medendi.

‖ Edinb. Infirm. Reg.

¶ Med. Comm.

†† Edin. Infirm. Regiſt.

fortaſſe, etiam tribuendus eſt ignis electrici in paralyſi inanis ſucceſſus. Clarus enim Duncan, electricitatis admodum avidus, longe feliciores effectus in medium profert. Weſley hyſteriam electricitatis uſu ſuſtulit †. Mulier irritabilis conjugata, ſine prole tamen vivens, morbum a cognatis ſcientiae medicae imperitis, colicam mihi nominatam, ſaepe experta eſt. Multis remediis in paroxyſmo uno incaſſum tentatis, ſuccuſſus electricus unicus malum ſtatim abegit.

Neque metu ſolo agere videbatur; morbus enim iterum atque iterum recidivus, ſuccuſſu uno vel altero, ad curationem uſque perfectam, ſemper profligatus fuit.

Rhododendron Chryſanthum.—Hoc remedium narcoticum Siberiae luxus nobis ſuppeditavit ‡. Vires ejus ſedativas patefecit eruditus Home §. A viribus hiſce, cum auxilio nuper rheumatiſmi ſtatu irritabili laborantibus, ſub doctoribus Home et Duncan tractatis, praebito, uſum in hyſteria mihi proponere liceat. In genus nervoſum ſicut opium agere videtur; hinc nervis rheumatiſmo praecipue laborantibus formicatio communicatur ‖. Formicatio, curationem ſequentem indicans, dilucide ſentiebatur et clare depingebatur, a quibuſdam aegrotantibus, per peritos Home et Duncan tractatis.

Valeri-

† Deſideratum.

‡ Medic. Comm.

§ Clin. Exp.

‖ Duncani Praelect.

Valeriana ſilveſtris.—Poſt Fabii Columnae, herbarum periti, epilepſiam fugatam, valerianae fama increbruit. Virium in feles non expers eſt; harum enim cerebrum vehementer turbat.

Hae, ex omnibus animalibus domeſticis, morbis generis nervoſi ſaepius laborant; et forſan hanc ob cauſam, valerianam, natura jubente, appetunt. In ſpeciem humanam, nunc dierum, ullos vix edit effectus; et, niſi capitis dolore urgente hyſterico, felici cum eventu, a paucis, praeter admodum fortunatum De Haen, adhibita eſt. Forſan tamen quantitate exigua herbae male ſiccatae, eventus fauſtus ſaepe fruſtratus fuit.

Animi affectus.—Tum excitantes tum reprimentes, quamvis natura ſibi invicem oppoſiti, in hoc morbo ſaepe proſunt, aeque ac utriuſque generis remedia externa, ſcilicet ſtimulantia et ſedantia Timoris poteſtatem, in domo qua pauperes ex eleemoſynis publice aluntur, in civitate Harlemenſi, eruditus et ſagax Boerhaavius demonſtravit. Ingens autem et ſubitus terror, ni fallor, ſemper evitandus eſt, et potius minis futurorum periculorum, niſi contra morbum vires ipſa exerat maximas, terreatur aegra, quam malis imminentibus. Male vero, et contra tum linguae uſum tum experimenta, pro tonico remedio habetur timor. Opium veluti, vel quodvis aliud validum remedium, impreſſionem fortem efficit; et ſi a futuro periculo adultis incumbente, vel a praeſente aut praeterito, quod pueri a futuro male diſtinguere ſolent, vel cujus repetitionem a leviſſimis cauſis metuunt, oriatur,

tur, pleriſque aliis longe diutius durat, et in hoc ſolo, ut mihi videtur, iis antecellit.

Semicupium, pediluvium, maniluvium, et fotus.—Haec remedia laxando, et ſenſus gratos generi nervoſo communicando, in morbis convulſivis et ſpaſticis, ſumma commoda pollicentur; et ab erudita antiquitate, ill. Whyttio nuper, aliiſque, multis laudibus accumulantur. Quamvis feminium ſaepe iterata augeant, tamen paroxyſmo obviam eundo, mala paucorum tentaminum ample rependunt, et vereor ne nimis ſpreta ſint.

In paroxyſmi remiſſionibus, niſi faucium anguſtia, nil in ventriculum tranſire admittat, antiſpaſmodica hyſtericis bono cum ſucceſſu propinantur. Si vero contractio fortis prohibeat, enemata ex antiſpaſmodicis facta tentanda, et in quantitate permagna injicienda ſunt.

Interea, per frictionem faucibus et abdomini adhibeatur ſpiritus aethereus, eſſentia Ward, vel balſamum anodynum; exhibeatur ignis electricus; naribus antiſpaſmodica ſtimulantia, praecipue alkalina aut foetida, admoveantur; et antiſpaſmodica relaxantia, uſui externo accommodata, in uſum advocentur. Haec poſtrema in paroxyſmo menſium adventum praegrediente, menſium fluxum, ſpaſmum ſolvendo, accelerabunt, et ſymptomata magnopere igitur levabunt. Ligamina ampla circa abdomen mulierum notionibus concedenda ſunt; praeterea inteſtinorum partes diſtentas compreſſione ſua cum fructu ſuſtinent.

Antiſpaſmodicorum natura ſagacitatem hominum adhuc eludens, uſum eorum empyricum, animo humano ingratum, et minus utilem efficiat, neceſſe eſt. Hinc quibuſdam ex omnibus pro morbi ſtadio, aegrotae habitu, &c. electis, fidere non audemus; ſed pleriſque incaſſum adhibitis alia jubemus, et, ſimplicibus nil proficientibus, ad compoſita genus nervoſum alia atque alia ratione afficientia, impreſſione ſcilicet mutata, confugimus.

Ad ſyncopen praevertendam, aut quam breviſſimam reddendam, ratio ſimilis tentanda; ſed ſpiritus aetherei, aſafoetidae, alkali volatilis, ignis electrici, et artubus extremis frigidis, externorum relaxantium uſus imprimis periclitandus eſt.

Ut colicae incipienti obviam eatur, vel eadem praeſens mitigetur ac tollatur, conſilia paria conveniunt. In colica vero, enemata laxantia et antiſpaſmodica, praecipue ex opio, ſpiritu aethereo, et aſafoetida compoſita, ignis electricus, ſpiritus aetherei uſus externus, ſemicupium, et fotus, optimos pollicentur effectus. Si vomitus premat, enemata et pilulae ex opio, ſemicupium, ſpiritus aethereus, et hauſtus effervefcentes anodyni, praecipue indicata ſunt.

Enemata ſimpliciter laxantia, nulla ſcilicet vi antiſpaſmodica gaudentia, ex oleo ricini, ſale communi, terebinthina, vel ſenna, aliis praeferenda. Si haec omnia remedia nihil juverint, quod raro occurret, poſt vomitum infuſi ſenae limoniati Ph. Lond. quantitas exigua, ſaepe repetita, pulvis e jalappa compoſitus Ph. Edin. oleum ricini, pulvis e jalappa cum mercurio dulci,

dulci, cathartica in colica, ut videtur, optima, in ventriculum recipienda ſunt.

Emplaſtra epiſpaſtica, vel cataplaſmata antiſpaſmodica, remediorum magis potentium uſum diu impedientia, plerumque deſpicienda.

2. Poteſtates nocentes evitare, praevenire, ſummovere, vel corrigere.

De hac re, per ſe quadantenus manifeſta, tempus et diſſertationis limites, quaedam imprimis memoratu neceſſaria, et obſervatu digna, leviter dici ſolummodo concedunt.

Amor.—Ad amorem evitandum et praeveniendum, libri, et de hoc pathemate colloquia, fugienda. Ad amorem ſummovendum vel corrigendum, modi ſimiles uſurpandi, et impreſſiones ab externis, quae animum dirigant, ne intus ſpectet, et alta veſtigia ibi relicta pervolvat, appetendae ſunt. Victus minimum ſtimulum praebens, et exercitatio ad laborem in conſortio amoeno aucta, fructum pollicentur optimum. Ex omnibus otia minus fovenda; de quibus Ovidius ſententiam ſuam ſic expreſſit †:

"Haec, ut ames, faciunt; haec, ut fecere, tuentur:
"Haec ſunt jucundi cauſa, cibuſque mali.
"Otia ſi tollas, periere cupidinis arcus,
"Contemptaeque jacent, et ſine luce, faces."

Rouſſeau ſimilem tradidit opinionem ‡.

"On

† Remedia amoris.
‡ Emile, tom. 3. p. 142.

" On a fait Diane ennemie de l'amour, et l'alle-
" gorie eſt très juſte ; les langueurs de l'amour ne
" naiſſent que dans un doux repos ; un violent exer-
" cice etouffe les ſentimens tendres."

Notiones venereae.—De notionibus venereis remedia ſimilia neceſſaria, et optima ſunt. Laſcivos ſermones et lectiones de rebus venereis aegrotae ſedulo vitent. Notiones venereae ſine amore ſaepe inveniuntur; ſed hic contra plerumque ab illis comitatur. Virginibus et viduis hyſtericis, ſine diſcrimine, matrimonium praeſcribendi mos ſumme, ni fallor, pernicioſus praevaleſcit. Quid enim exinde ſequitur? Matrimonio apto raro oblato, et ſolicitudinibus inde, et notionibus venereis, ad nymphomaniam uſque fortaſſe auctis; libidini et bonae valetudinis recuperandae deſiderio effraeno ſuccumbere tandem coactae, nuptias per vitam lugendas contrahunt, vel in venerem illicitam ſeſe proclives exhibent. Inſuper, hyſtericis ex inanitate et debilitate, matrimonium non ſolum remedium ambiguum, ſed caute evitandum mihi apparet. Si vero mobilitas a plethora, et poteſtate valida nocente, praecipue amore vel notionibus venereis pendeat, nihil certius, tutius, celerius, aut jucundius morbum profligare promittit. Ex his omnibus, matrimonium, malo hyſterico laborantibus nunquam, cognatis circumſpectis interdum commendandum, et ſaepe oblatum recuſandum eſſe videtur.

Metus.—Nil de metu, niſi ideas per aſſociandi facultatem inter ſe connexas, ſemper diſſociari oportere,

tere, dicendum reſtat. Ad hunc finem vitae rationis, lecti praecipue mutatio, noctum ſub paroxyſmis et ſolicitudinibus inſomnium theatri, ſummum pollicetur commodum. Ex eodem principio, medicamenta inutilia, vel noxia exiſtimata, omittenda, vel in aliam ſpeciem mutanda eſſe, dilucide ſequitur. Huic ſcopo inſerviens etiam peregrinatio, minimos ſuos ſalutiferos non edit effectus.

Thea, *coffea*, *&c.*—Liquores tam gratos deponere, animo invito mulieres ſaepe coguntur; ſed gravi ſine cauſa.

" Quem fata cogunt, ille cum venia eſt miſer; at
" ſi quis ultro ſe malis offert volens, ſeque ipſe tor-
" quet, perdere eſt dignus bona queis neſcit uti."

Ingeſta acida.—Omnia vegetabilia magis minuſve acida qualitate gaudent, ſed alia aliis longe noxiora ſunt. Ex egregii Whyttii experimentis, vina quaedam, cereviſiam, praecipue tenuem, ſuccum pomorum fermentatum, mel apium, fructus horaeos, ſive recentes ſive exſiccatos, &c. multum aquae calcis vim lithontripticam imminuiſſe, clare elucet. Aliorum obſervationes recentiores acorem rectiore via demonſtrant. His igitur, et aliis ſimilibus, utpote perniciose acidis, in hyſteria uti non oportet.

Ad acorem ſummovendum uſurpanda ſunt emetica, et horum, quoniam leniſſima, infuſum theae viridis, florum chamaemeli, vel foliorum cardui benedicti, pulvis ſeminum ſinapis, et tinctura ipecacoanhae, optima eſſe videntur. Emetica ſaepe iterata ventriculum

lum debiliorem reddent; acidum igitur corrigere ſaepe neceſſe eſt. In hunc finem abſorbentia, qualia ſunt alkali fixum mite, alkali volatile, lixivium cauſticum majore cum cura adminiſtratum, bilis animalis, oculi cancrorum, creta p.p. aqua calcis, et cum acido conjuncta catharticum laxans, magneſia genuina uſta †; atque etiam demulcentia, extractum glycyrrhizae, et mucilago gummi Arabici ſpiſſa, felici cum eventu adhibentur.

Ut acori obviam eatur, diaeta bene eligenda eſt; de qua paucis poſtea mentionem faciam.

Inflantia—Doctiſſimi Hales experimenta aliorum obſervationibus firmata, plurima vegetabilia, et inde parata, aëre ſcatere demonſtrant. Ex his pro acidis memorata, ſaccharum, legumina, et panis calens vix e clibano extractus, cum multis aliis jure recenſentur. Haec ergo, praecipue acida inflantia, cane pejus et angue evitanda ſunt. Flatui ſummovendo ſtimulantia aromatica et foetida, aqua menthae piperitidis, aqua cinnamomi, ſpiritus lavendulae compoſitus, nux moſchata, caryophilli aromatici, zingiber, ſemina coriandri, oleum aniſi, ſemina cardamomi minoris, ſpiritus aethereus, et aſafoetida, bono cum ſucceſſu inſerviunt.

Flatus evolutioni occurrendi modus ad victus rationem, poſthac leviter notandam, ſpectat.

In-

† Philoſophi vere magni; Black's experiments, &c.

Ingeſta quantitate nocentia.—Fauſta mutatio gradatim fiat; et meliorem regulam generalem, quam illam de dyſpepſiae curatione, a Prof. Gregory juniore prolatam, nempe, "tenuem plerumque divitibus diaetam, lautam pauperibus prodeſſe†," me ignorare fatendum eſt.

Alvus aſtricta—Huic optime ſuccurrit diaeta; ſed in hoc morbo vegetabilia recentia acida, et fluida fermenteſcentia, poteſtate cathartica imprimis gaudentia, utpote pernicioſa deponenda. Omnium remediorum domeſticorum panis craſſus, in fermentationem acidam paululum provectus, praeſtantiſſimos edit effectus. Sic factus vix fermentationem vinoſam ſuſtinet, ventriculum celeriter pertranſit, inteſtina craſſitie praecipue, ſed etiam acore ſtimulat, et inde alvi ſolutionem gignit. Praeterea, nimios vel haud ſufficientes perraro edit effectus. Catharticis a medicis, qui humorum pathologiae totam fere operam dederant, uſitatis, nunc dierum procul amotis, laxantia abſorbentia, ſolutu difficilia in inteſtina craſſa praecipue igitur agentia, et poteſtate aſtringente inſigni praedita, ſaepe in hunc uſum advocantur. Magneſia uſta, flores ſulphuris loti, pilulae aloeticae ſimplices, vel cum aſafoetida, rheum in ore manducatum, tinctura rhei amara, elixir ex aloe et rheo, optima non ſine jure exiſtimantur.

Ex animalibus depromitur victus alkaleſcens, vegetabili aceſcenti penitus oppoſitus, et aëre etiam multo minus ſcatens; victum animalem igitur ſolum, vel maxima

† Praelect. Clin.

maxima ex parte, vegetabili plerique anteponunt. Sed huic conſuetudini multa valide objici poſſunt, et inter haec ea quae ſequuntur.

1. Liberiorem cibi animalis uſum inſequi ſaepe plethoram, experientia teſtatur ; et inde princeps morbi cauſa augebitur.

2. Cibus animalis ventriculum, et quidem totum corpus, magnopere ſtimulat, febrem generis proprii gignit, et igitur mobilitatem auget, et ſaepe paroxyſmum inducit.

Argumentum ab effectu putreſcente diaetae animalis praetermittendum eſſe duco. Scorbutum enim a cibo animali, dyſpepſia perſiſtente, inductum eſſe, incredulus ſaepe audivi. Hoc malum ſequi dyſpepſiae curationem, victu animali diu ſuppeditato, facile credendum eſt ; et hoc modo ſolo, ut mihi videtur, exempla omnia prolata explicanda ſunt.

E primo argumento, in hyſteria a plethora praecipue pendente, cibo animali pleno nihil exitioſius dari poſſe, colligere licet. A ſecundo, hyſtericis debilibus et depletis, excitatu facilibus, cibus animalium lautus ſumme pernicioſus apparet. Quo magis plethorica, vel depleta hyſterica ſit, eo majore cum cura cibi animalis uſus permittendus eſt. Ad ventriculum debilitatum roborandum, cibus animalis praecipue valet ; et igitur neceſſarius eſt. Huic tamen ſcopo quantitas exigua cibi levis dicti, ſemel indies, vel alternis diebus, niſi exercitatio ad laborem augeatur, optime inſervit. Cuniculus, lepus, columba, perdix, ſcolopax,

ſcolopax, et aves pleraeque aliae indomitae, et fere omnes domeſticae, leves jure cenſentur. Carnis agninae, ovillae, et bubulae uſus parcus ſaepe etiam admittendus eſt. Bovis nondum nimis annoſi caro ſolutu facilior invenitur. Vitulinum enim gluten, et vetuſtorum animalium rigida compages, vaſis multis occluſis, ne ſeparentur fibrae, prohibent. Ex hac poſtrema re, cauſa, quare pars muſculoſa animalis pinguis, parti ſimili macri ſedulo anteponenda ſit, ſatis clare patet. Elixa, quoniam minus oleoſa, et partibus diverſis ſimiliter igne parata, faciliora aſſis concoctu a debilibus, medicis aliter monentibus, inveniuntur. Opus piſtorium, frixa, &c. mediante butyro ſeu oleo, concoctioni officiente, ſedulo ſemper fugienda. Neque juſcula, fluida fermenteſcentia et aceſcentia, tuto admittenda. Alimenta ſalſa, propter ſtimulum lenem, et corruptionem incipientem, ſaepiſſime felici cum eventu, ſimul cum vegetabilibus, ſumuntur. Salem communem, modica quantitate, ill. Pringelius putredini favere inveniebat †; et ventriculo laborantes, natura duce, bonis avibus, plerumque appetunt. Inſuper, ſalis uſu Finni fortes et bellicoſi, dum Groenlandi ei inſueti, plagas ſeptentrionales prorſus ſimiles incolentes, debiles et invalidi obſervantur ‡. Bene itaque expectandum eſt, ſale communi dyſpepſiam hyſtericam magnopere levatum iri.

Ova avium multarum poſt ignis actionem ſorbilia, plerumque facile digeri queunt.

H Piſci-

† Appendix to Diſeaſes of the Army.

‡ Homii Praelect. Util. de Mat. Med.

Piſcibus fere omnibus, utpote oleoſis, vel glutinoſis, et nimis alkaleſcentibus, ventriculus maxime gravatur; et, quod mirum videtur, poſt nullum cibum, citius cardialgia in ventriculo debili ſentitur.

"Sincerum eſt niſi vas, quodcunque infundis aceſcit."

Lac.—Inter nutrimenta vegetabilia et animalia, locum habet lac. Ex omnibus rebus diaeteticis, nil majores nec immeritas laudes quam lac acquiſivit. Nutrimentum aſſimilatu facile, optimum, roborans, ſine ſtimulo praebet. Lac aſininum, vel equinum, vaccino utpote minus aceſcens, nullis coagulis conglutinandum, minus oleoſum, et nullis artibus in butyrum convertendum, ſemper praeferendum eſt †. Si diaeta lactea ventriculum gravet, poſt ſtagnationem lactis detrahatur flos ejus, et lacti aquae calcis pars menſura dimidiata addatur. In hujus miſturae uſu pauliſper aegra perſiſtat, et felici cum eventu plerumque grata evadet. Ex hyſtericarum quarundam ventriculis, ſed raro, lactis coagula rigide compacta in ora aſcendunt; et hunc cibum, tentamine aequo perfecto, illis deferendum plane oſtendunt. Ex lacte nil paratum, niſi caſeus vetuſtus et ſemicorruptus, in hyſtericarum diaetam ingredi oportet.

Ex vegetabilibus, imprimis cerealia, in farinam redacta, uſurpanda ſunt, et caeteris longe antecellunt. Omnia

† Celeb. Young de lacte.

Omnia digeri facillime, quae in aqua promptiſſime reſolvuntur, et vice verſa, experientia conſtat. Omnium ad panem conficiendum, uſitatiſſimum, apud melioris ſortis homines, eſt optimum triticum. Hoc poſt fermentationis, et ignis heſterni actionem propriam, fermentationis redintegrationi minus obnoxium, et concoctu facillimum fit.

Ex vegetabilibus etiam parca manu uſurpanda ſunt olera; imprimis cynara, braſſica, praecipue cauliflora tenera, celeri, aſparagus, ſpinacea, et beta. His ſolani eſculenti tubera farinoſa, vulgo battata, addenda ſunt.

E potulentis, panis toſti in aqua molli infuſio frigida, principem locum jure tenet. Liquores pleroſque fermentatos, praecipue ex byne confectos, utpote ſaccharum continentes, et inde aceſcentes, et aërem evolventes, nocere obſervandum eſt. Cereviſia vero amara Londinenſis, vulgo *Porter* dict. vetuſta, et bene lupulata, quibuſdam optime convenit. In acidam fermentationem ulterius quam aliae cereviſiae provehitur; et igitur minus fermentationis redintegrationem, et in ventriculo remoram, patitur. Inſuper, bene lupulata poteſtate amarorum quodammodo gaudet. E liquoribus vinoſis tenuiora et ſaccharata evitanda; et meraciſſima, et probe fermentata, alcoholis quantitate ſuperaddita ſervata, Portugalenſe, et Madeirenſe ſcil., Burdigalenſi et pleriſque aliis prohibitis, tantum uſurpanda. His liquoribus minima quantitate nocentibus, et conſuetudine ſtimulum poſtulante, ſaepenumero cum emolumento, ſpiritus vini tenuioris ſinceri, aqua largiter diluti, ſubſtitui poſſunt. Cibus

con-

conſuetus et jucundus, etſi pejor, potius quam inſuetus et ingratus, aegrotis ſaepe concedendus eſt. Neglecta victus ratione, hyſteriae ſanationem vix unquam perfectam contingere, experientia firmat. In diaeta mutationes gradatim fieri, inter omnes convenit. Poteſtatem nocentem ſemper quaerendam, et inventam praecipue cavendam eſſe, oportet. Ex tabula vero paululum perluſtrata, multae cauſae nocentes, aegre fatendae, inveniantur. Difficillimum ſimul medico eſt, quod caute celatur divinare ; et hinc crucem, et opprobrium medicorum, mihi perſuaſum habeo, hyſteriam ſaepe eſſe.

3. Seminium diminuere, vel penitus amandare.

Maxima medici cura et remediorum efficacia circa hoc conſilium verſantur. Seminio enim ſublato, ſeu radice praeciſa, fructus omnes emarceſcunt. Seminium ex mobilitate et debilitate praecipue conſtare, jamjam monui ; et a plethora has ſaepe pendere cum aliis docui. Nemo medicinae ſtudioſus, debilitatem et mobilitatem tollere, quam difficile ſit, non audivit.

———"Facilis deſcenſus Averni ;
"Sed revocare gradum, ſuperaſque evadere ad auras,
"Hic labor, hoc opus eſt."

Remedia, quae huic conſilio cum fide reſpondent, omiſſis ſanguinis detractione et regimine diaetetico, alibi ſatis fuſe tractatis, e cohortibus tonicis et amaris dictis depromuntur.

Tonica

Tonica praecipue uſitata ſunt exercitatio, aër frigidior, cortex Peruvianus, chalybeata, cuprum ammoniacum, aqua frigida, et flores zinci.

Amara aliis jure praelata ſunt radix gentianae, radix curſutae, ſummitates centaurii minoris, flores chamaemeli, folia et cortex aurantiorum.

De ſingulis pauca in ordine.

Exercitatio non ſolum laudibus medicorum ſpectatiſſimorum, Sydenhamii, Hoffmanni, aliorumque, ſed etiam poetarum inclytiſſimorum ornata eſt. Pulchre et efficaciſſime, recta et ex eventu, de ea ſic canunt poetae :

" The firſt phyſicians by debauch were made,
" Exceſs began, and ſloth ſuſtains the trade ;
" By chace our long-liv'd fathers earn'd their food,
" Toil ſtrung their nerves, and purified their blood.

" Vitanda eſt improba Siren
" Deſidia."———

Exercitatio ſolidorum ſimplicium reſiliendi vim, vivorum tonum adauget, et robur et vigorem corpori univerſo igitur conciliat. Exercitatio ſanguinis circuitum accelerat, vaſa cutis excernentia implet, ventriculum firmat, cibi appetentiam auget, aſſumptorum digeſtionem adjuvat ; chylum bonum reddit, ſanguinem, virium et vitae theſaurum, laudabilem generat, ſecretiones, et excretiones pleraſque, praecipue cutaneam, promovet ; nutrimentum redundans, et noxium diſſipat, juſtum inter ingeſta et egeſta aequilibrium

librium ſervat, et corporis demum ſtatum ſanum cuſtodit. Quid multis? Sine exercitationis uſu omnibus aliis remediis ſeminium tolli nequit. Exercitatio corpori nec nocet, nec longo uſu virtutes amittit, nec ſaepe repetita injucunda fit. Omne itaque fert punctum, utile dulci miſcendo. Gymnaſia antiquorum Apollini, artis medicae Deo, ſacrata, ad ſanitatem tuendam, et amiſſam reſtituendam inſtituta, imitationem hodiernam, aeque ac obſervantiam, vindicare ſibi jure videntur.

Ambulationem naturalem et utiliſſimam exercitationem eſſe, omnibus fatendum videtur; viribus vero aegrotantium admodum fractis, jure evitatur. Equitatio potentiſſima ab omnibus habetur, praecipue ſi, in equo imperando, fraenique habenis recte tenendis, animus occupetur. Peregre equitanti nova objecta, grata varietate, animo perpetuo offeruntur; et ne de iis quae ſibi propria ſunt cogitet, aegram prohibent; curas igitur edaces deponit, et ſalutifera alacritate explicatiorem ſe erigit. Ambulatione equitatio pleriſque optabilior eſt; quoniam laſſitudinis expertior continuari poteſt. Geſtatio in curru nimis lenis eſt ad corpus ſatis agitandum, vel animi actionem concitandam; praeterea, parum ibi fructus a puro aëre, remedio ſane non contemnendo, percipitur, niſi aperta rheda aegra vehatur; et igitur, niſi debilitate vel coeli intemperie auſtera urgente, evitanda apparet.

Exercitationem leniſſimam, in nave parva vero et mari turgido ſatis validam, navigatio profert; nam

nave fluctuante, corporis conſentaneus motus requiritur, et igitur in lecto dormienti exercitatio modica et continua praebetur. Diaetae vero incommodis multis navigatio ſtipatur; igitur prae aliis exercitationibus nullam commoditatem, niſi rebus domi anguſtis obrutis et debilitatis, pollicetur. Exercitationi ob imbecillitatem, aliaſve cauſas denegatae, maximo non ſine emolumento, ſubſtitui poſſunt pannis aridis ac ſtrigili frictiones.

Exercitatio initio lenis, ſub jove frigido peracta, iteratione quotidiana, gradatim pro viribus aucta, ante cibum, praecipue matutinum, capta, ſemper citra ſudorem et fatigationem, niſi perleves, eſſe debet.

Aer frigidior.—Omnes homines, praecipue debiles, commoda ſalutifera aëris frigidi experti ſunt. Coelo calido laſſitudine a levibus cauſis robuſti premuntur; debiles igitur anhelantes in cellariis ſubterraneis, lectis, et cubiculis commorantur; cum vero temperies potius frigida ſentiatur, moleſtiae omnigenae roboris gratus ſenſus ſubſtituitur, animus depreſſus recreatur, et iter voluptarium ſine exercitationis incommodis datur. Quae de exercitatione dicta fuere quodammodo aëri debentur; ſimul enim ambo plerumque junguntur. Aëris vero frigidioris effectus praeſſtantiſſimi in cubiculis et lectis percipiuntur.

Cortex Peruvianus.—Inter remedia tonica ventriculo deſtinata, aureum hoc medicamentum merito agmen ducit, omnibuſque aliis longe praeſtat. Inſignes

dotes,

dotes, aſtringentem, amaram, et quadantenus aromaticam, poſſidet. Ventriculi tonum firmat; inteſtinis robur et vigorem conciliat; flatus evolutionem coercet; acidi generationi obſtat, genitum quodammodo neutrum reddit; et motus abnormes canalis alimentarii compeſcit. Ejuſdem inſuper effectus, per corpus late diffuſi, generis nervoſi debilitatem et mobilitatem diſpellunt; et ideo pulſum debilem, frequentem, et parvum, fortiorem, tardiorem, et pleniorem efficiunt. Sudores admodum debilitantes cortex Peruvianus arcet, et vires vitae reſtituit. Cortice Peruviano deficiente, vel aegrotis pauperibus, chincona Jamaicenſis et cortex ſalicis albae adhibeantur †.

Chalybeata —Plurimis medicis, in curando hoc malo, diu familiaris martialium uſus fuit. In canalis alimentarii tono reficiendo, et exinde toto corpore roborando, inſignes praeſtant effectus. Ex omnibus e ferro praeparatis, limatura praeſtantiſſima commoda edit. Ab acido enim in ventriculo ſoluta abſorbens, aeque ac tonica, fit. Hac vero forma ſola uti, aegrotae tam mutabiles non cogendae ſunt. Tinctura enim et ſal martis, vinum chalybeatum, et aquae ferratae, praecipue Pyrmontica et Hartfellenſis, limaturae in admodum debilitatis, praeſtant. Pyrmontica magis, Hartfellenſis minus ſaturata eſt; ſed haec diutius fortis ſervari poteſt; quoniam careat aëre avolante, quo illa ſcatet. Fontes chalybeati, commoda omnia ab exercitatione, aëre, ferro, et animi oblectamentis expectanda, ſimul et ſemel hyſtericis offerunt.

Cuprum

† Vide Medic. Comm.

Cuprum ammoniacum.—Omnium tonicorum parca manu adhibendorum, hoc remedium, optimo cum ſucceſſu, adminiſtratur. Inter medicos jure celeberrimos, cuprum ammoniacum, prae aliis tonicis, in epilepſia aeſtimatur; cujus commoda vere magna, in morbo hoc diro profligando, ipſe ſemel atque iterum vidi. In hyſteria, epilepſiae malo tam conſimili, probabile videtur, hoc e cupro praeparatum leniſſimum magnopere profuturum; et in exemplis duobus e tribus, in quibus adminiſtratum vidi, brevi abacti ſunt paroxyſmi. Ex omnibus ejuſdem cohortis, ventriculum ſtimulandi poteſtatem maximam poſſidet; et inſuper ex eodem metallo peſſimi ſaepe ſecuti ſunt effectus; multi igitur ſunt, quibus, nullo ſuo delicto, in ſuſpicionem venit. Cullenus clarus, in praelectionibus ſuis, ſententiam tradidit, cuprum aeque ac corticem Peruvianum, ante paroxyſmum datum, votis adminiſtrantis melius reſpondere.

Aqua frigida.—Antiqui, de diaeta optime eruditi, frigidae vires tonicas multis laudibus ornabant. De qua quoque ſic dixit auctor ſumme venerandus.

"Aqua ſimplici ſola, naturali frigiditate, largius "hauſta, atrociſſimas convulſiones profligatas vidi †." Potulentorum magna proportio ex aqua conſtat. Ex his igitur frigidis ſumptis, optimi effectus ſperandi ſunt. Experientia porro docet quotidiana, paucis medicamentis manum a debilitate chronica tremulam, citius

† Hoffman. de Morbis convulſivis, vol. 2.

et certius, quam potulentis frigidis ſtabilem reddi. Pleriſque dyſpepſia laborantibus, potus frigidus, pro remedio haud aſpernando, a medicis celeberrimis praeſcriptus eſt. Cibi appetitum exacuit, et concoctionem promovet. Quamvis vero interne adhibita, felices eventus edat, tamen externe applicata, effectus ſalutiferos longe inſigniores profert. Quantas lavatio frigida ſibi acquiſivit laudes, nemo non compertum habet. Corpus ſtimulat, vaſorum cutis actionem ſuſcitat, perſpirationem inde liberiorem reddit; calorem et cibi appetentiam auget; pulſum validiorem efficit; animum exhilarat; et, ut verbis pauciſſimis utar, inſtar exercitationis agit. Si vero aegrota debilis remedium adeo validum et aſperum male toleraverit, tunc cura maxima opus eſt. In principio balneum ſit fere egelidum, poſtea prorſus frigidum; ſed paulatim mutatio fiat. His rebus neglectis, ob ſpaſmum ſuperficiei inductum, et aegre ſolutum, ipſe cognovi balneum ſtatim derelictum.]

Oportet aegram, ſubito immerſam, brevi ſolummodo in aqua immorari, et bene poſtea ſiccatam, leni exercitatione pauliſper uti. Tempus matutinum, vacuo ventriculo, jure optimum habetur. Aqua marina omnibus aliis facile palmam praeripit. Stimulat enim magis et conſtringit ſale, pondere, et motu frigus augente. Praeterea, temperiem longe ſtabiliorem praebet, et aëris puri, frigidi, et exercitationis effectus, plerumque ſuis adjungit.

Flores

Flores zinci.—Medicamentum laudibus celeberr. Gaubii, aliorumque decoratum, aegre in deſuetudinem abit. Ex hoc principio ſolo, cur clari quidam medici huic remedio, diu, ni fallor, et ſaepe incaſſum exhibito, multum fiduciae dederint, cauſa fortaſſe quaerenda eſt. Hanc rem experimenta intrepida, ſed cum ſagacitate facta, in publicum nuper edita, clare evincunt *.

Ea quae ſequuntur, quoniam minus utilia, cortici Peruviano in effectibus quodammodo conſimilia, et propter diſſertationis longitudinem jam nimiam, leviter percurram.

Radices gentianae et curſutae.—Amaris aliis enumeratis, gentiana et curſuta ſunt potentiores; et haec illa amaritiem fortiorem, ſed longe injucundiorem poſſidet. Utriuſque amarities puriſſima videtur.

Summitates centaurii minoris, et flores chamaemeli.—Haec amara non ſunt ac alia tam potentia, vel tam pura; ſed haud ingrata vel inutilia. Cum cortice Peruviano, flores chamaemeli, dupla quantitate, amaritiem pergratam efficiunt.

Cortex aurantiorum cum amaritie levi, ſaporem aromaticum gratum poſſidet.

Folia aurantiorum a De Haen, in ratione ſua medendi, multis laudibus ornantur; et vim tonicam quamdam ea habere, erud. Cullenus ſuſpicatur. In celebr. vero Homii, aliorumque experimentis, irrita inveniebantur.

Haec

* Home's Clinical Exper.

Haec omnia amara cibi appetentiam promovendi, ventriculum corroborandi, concoctionem adjuvandi, et robore univerſum corpus perfundendi, quaſdam vires caducas exerere, notum eſt. Docuit autem experientia, tonica interne adhibita, vel amara diu continuata, ventriculi tonum deſtruxiſſe, et mala multa horrenda corpori intuliſſe *.

Inſuper, ex conſuetudine vires utiles amittere, inter omnes convenit. Oportet igitur ab eorum uſú, per intervalla aegras deſiſtere; et curationem exercitationi, aëri, diaetae, et frigidae praecipue committere.

4. Symptomata quaedam morbum augentia, vel curationem impedientia, mitigare vel amovere.

Haec ſymptomata ſunt animi perturbatio, vigiliae, dolor capitis cum vertigine et aurium tinnitu; mingendi deſiderium immodicum, urinae limpidae copia profuſa effluente; dolores renum et veſicae, gaſtrodynia, tormina, cordis palpitatio, ſingultus, tuſſicula ſicca, reſpiratio difficilis; faucium anguſtia, menorrhagia, amenorrhoea, fluor albus, ſudores nocturni, dyſuria, iſchuria, et perſpiratio impedita.

Animi perturbatio—Hic animi ſtatus medici alloquentis promiſſis, ſcenis novis jucundiſque, amicorum moribus feſtivis et gratis colloquiis, itinere voluptario cum hilaribus comitibus, per regiones amoenas; ludis publicis, chartulis luſoriis, muſicis concentibus, aliiſque

* Cullen's Firſt Lines, &c.

aliiſque blandimentis, delendus eſt. A melancholia vero ad feſtivitatem ſummam paulatim tranſeundum. Sicut enim lumen perlucidum ſubito oblatum, oculus tenebris aſſuetus, aegre, neque impune, tolerat; ita, a gaudio nimio, animus deſpondens, de improviſo perculſus, ſtatim abhorret.

Vigiliae, exercitatione, caenula ambulante levi, horis duabus ante lectum petendi tempus ſumpta, et rebus ad incitas redactis, anodynis conſopiendae ſunt.

Dolor capitis cum vertigine, et aurium tinnitu, remediis acidum, et flatum e ventriculo eliminantibus, et antiſpaſmodicis externe applicatis, abigendus eſt.

Mingendi deſiderium immodicum, urinae limpidae copia profuſa effluente, et dolores renum et veſicae, alumine et uva urſi, aſtringentibus renum ſenſilitatem et irritabilitatem, felici cum eventu, in malis variis minuentibus, et raro anodynis, ut videtur, amovenda ſunt.

Gaſtrodynia vel dolor ventriculi, et tormina vel dolores inteſtinorum conſimiles—carminativis, abſorbentibus, et per os, inferiora, et externe adhibitis antiſpaſmodicis, profliganda.

Cordis palpitatio, ſingultus, tuſſicula ſicca, reſpiratio difficilis, et faucium anguſtia—acido et flatu prius abactis, antiſpaſmodicis interne et externe adminiſtratis, et emplaſtris epiſpaſticis, pectori et dorſo applicatis, compeſcenda videntur.

Menorrhagiam, amenorrhoeam, fluorem album, et ſudores nocturnos—tonicis plerumque tolli oportet. Si

Si vero amenorrhoea hyſtericae vigore adhuc praedictae accidat, antiſpaſmodica imprimis uſurpari debent. Sudoribus nocturnis profligandis, acidum vitriolicum, cum bona ſpe, ſaepe tentandum eſſe videtur.

Dyſuriam et iſchuriam—antiſpaſmodicis modis diverſis adminiſtratis, emplaſtris epiſpaſticis, regioni hypogaſtricae et oſſi ſacro brevi applicatis, et cathetere pro re nata immiſſo, amandare conandum eſt.

Perſpirationem impeditam—tonicis, praecipue exercitatione crebra et modica, electrizatione, frictione, affectus mulcentibus et animum exhilarantibus oblectamentis, et veſtibus, regioni annique tempori, opportunis, liberam reddere oportet.

Tentamini huic jam finem impoſiturus, occaſionem oblatam opportunam, gratias meritas, omnibus hujus almae Academiae Medicinae Profeſſoribus; necnon Joanni Robiſon, Phil. Nat. Profeſſori; viris longe lateque jure celeberrimis, Praeceptoribus meis per quadriennii decurſum eruditis, ſemper colendis, agendi laetus arripio. Academiae quoque Glaſguenſis florentiſſimae Profeſſores, praecipue Phil. Nat. Moralis, Rei Divinae, et Mathematicae; apud quos, fructu non ſine ſummo, et felicitate cum maxima, tres hiemes degi; viri mihi amiciſſimi, ob multifariam eruditionem morumque ſuavitatem inſignes, ſpectatiſſimi, et notiſſimi; de me ſemper optime meriti, maximas ſibi vindicant gratias. Alii praeterea viro illuſtriſſ. Duncan, ad ſummos honores medicos, diligentia indomita, judicandi facultate gravi et limata,

ta, et indolis probitate provecto; plurima maximi momenti, vere grata, et magnopere aeſtimata, medicinae ſtudioſae juventuti, ſumma cum laude et utilitate, quotannis docenti; gratias quam maximas lubentiſſime refero.

Ex his vero eximiis viris, duo prae aliis, mihi, et ſtudioſae plerumque univerſae juventuti, longe chariſſimi, animi penetralia intima ſemper occupabunt. Imprimis, in omni literarum genere praeclarus, et medicorum hujus ſeculi facile princeps, Cullenus; ob ingenii acumen ſummum congenitum, paucis mortalium datum, cultu indefeſſo auctum; morum urbanitatem, et beneficia gratuita multa, quibus cognatos meos, amicos, meipſumque, morbis laborantes, effectibus non ſine optimis, ſaepiſſime proſecutus eſt. Deinde inter philoſophos nomen vere magnum adeptus, artium liberalium Maecenas, Joannes Anderſon, Phil. Nat. in Acad. Glaſg. Profeſſor celeberrimus; tam ob indolis ſuavitatem, amicitiam intemeratam, et benevolentiam inſignem, in me, et univerſam fere ſtudioſam juventutem expreſſam, et longe lateque decantatam; quam ob officia praeceptoris privati, et amici optimi, innumeraque fere alia beneficia mihi dilargita: Tot, tantaque emolumenta, cum fructu, et delectatione, ex curſu ejus academico, omnia fere utilia, dulcia, et rei mathematicae peritis, diligenti intuitu intelligenda, complectente; res frivolas vero, aut per ſe patentes, aeque ac vires humanas, uno conſpectu, longe tranſcendentes, rigide alibi demon-

demonſtratas excludente; ad extremum uſque vitae terminum grato animo meminiſſe juvabit.

Univerſis, ſingulis, ſuiſque, omnia bona, fauſta, et optabilia abunde contingant; et felicitas, ex quovis fonte, ſimul cum annis augeſcat. Valeant proſperrime; et diu in literarum emolumentum, generis humani ſalutem et ornamentum, et Caledoniae decus et gloriam, vivant et floreant.

FINIS.